

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΦΛΩΡΙΝΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΝΗΠΙΑΓΩΓΩΝ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**Το σχολικό θέατρο στη περίοδο του
Μεσοπολέμου**

**School theater during the Interwar period in
Greece**

ΦΟΙΤΗΤΗΣ: ΛΕΚΚΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ

ΑΕΜ: 2838

ΕΠΟΠΤΗΣ: ΜΠΕΤΣΑΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

Β' ΒΑΘΜΟΛΟΓΗΤΗΣ: ΓΑΡΓΑΛΙΑΝΟΣ ΣΤΑΜΑΤΗΣ

ΦΛΩΡΙΝΑ, ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2017

Περιεχόμενα

Περίληψη	4
Abstract	4
Εισαγωγή	5
Η Ελλάδα του Μεσοπολέμου	5
Σχολικό θέατρο	6
Το σχολικό θέατρο σήμερα	6
Το σχολικό θέατρο στην περίοδο του Μεσοπολέμου	7
Έμμετροι Παιδικά Σκηναί μετ' ασμάτων προς χρήσιν των οικογενειών και Παρθεναγωγείων	11
Περνά-περνά η μέλισσα	11
Η εορτή της μητρός	13
Το φτέρνισμα	15
Η Μπερλίνα	17
Ο κουμπαράς	19
Πρωτομαγιά	21
Τα παθήματα μαθήματα	23
Ο χωρισμός	26
Πρωταπριλιάτικο πικ-νικ	28
Αποκρηάτικο	31
Σύγχρονο Παιδικό Θέατρο	35
Η φορολογία των χοί(η)ρων	35
Οι απενταριές του Μπαρμπακώστα	38
Μην αφήσετε τίποτε... ..	41
Το στοίχημα του Τάκη	44
Μπαμπά πήρα δέκα	47
Η παρεξήγηση	49
Ο ψύλλος και η μυίγα	50
Νά μαθηταί, νά μάλαμα!	52
Ήταν Πρωταπριλιά	54
Συμπεράσματα	56
Βιβλιογραφία	57

Λίστα εικόνων

Εικόνα 1 Αγγελία για σχολικό θέατρο στην εφημερίδα "Μακεδονία" 28/02/1927.....	10
Εικόνα 2 Αγγελία για σχολικό θέατρο στην εφημερίδα "Μακεδονία" 23/12/1927	10

Περίληψη

Η παρακάτω εργασία τείνει να μελετήσει τη φύση του σχολικού θεάτρου στα παραγμένα χρόνια του Μεσοπολέμου (1923-1940). Εξετάζει σχολικά θεατρικά έργα τα μηνύματα, τα στοιχεία που προβάλλουν την κατάσταση της εποχής, αλλά και τα ίδια θεατρικά έργα, σχετικά με τη σύνθεση των διαλόγων, τη σκηνογραφία, την σκηνοθεσία και την ενδυματολογία του εκάστοτε έργου. Προσπαθεί να δοθεί μια διάσταση και μια ιδέα για το τι αντανakλούσαν τα σχολικά θεατρικά έργα της εποχής και τι αποτελούσαν οι σχολικές σκηνές για την ευρύτερη κοινωνία. Επίσης είναι εξίσου σημαντικός ο ρόλος του σχολικού θεάτρου απέναντι στα παιδιά, ως μέσο διδασκαλίας της τέχνης και του πολιτισμού, ως μέσο ψυχαγωγίας για το παιδί, αλλά και ως εργαλείο για την διεύρυνση των οριζόντων τους, της σκέψης, των δυνατοτήτων, της φαντασίας και της δημιουργικότητάς τους.

Abstract

The following paper aims to study the nature of school theater in the troubled years of the Interwar period in Greece (1923-1940). It examines theatrical plays with reference to the messages they transmitted, the elements that highlighted the state of the time, as well as the theatrical plays themselves regarding the composition of the dialogues, the stage design, the direction and the costumes of the respective work. The paper shows a dimension and an idea of what the school plays of this era reflected, and what the school scenes for the wider society were. Moreover, equally important is the role of school theater towards children, as a mean of teaching art and culture; entertainment for the child, but also as a tool for broadening their horizons, their thinking, their abilities, their imagination and their creativity.

Εισαγωγή

Η Ελλάδα του Μεσοπολέμου

Η περίοδος του μεσοπολέμου χρονολογείται μετά την λήξη του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου, με την Μικρασιατική καταστροφή, και με έναρξη του Β΄, από το 1923-1940. Σε αυτά τα χρόνια παρατηρείται έντονη πολιτική, οικονομική και κοινωνική αστάθεια. Μεγάλο πρόβλημα αποτέλεσε το Προσφυγικό ζήτημα, καθώς μεγάλα κύματα από τα παράλια της Μικράς Ασίας, αναγκάζονται σε άτακτη φυγή και εγκατάσταση στον ήδη πληγμένο ελλαδικό χώρο. Καταρρίπτονται σχέδια και προοπτικές για να ορθοποδήσει ξανά το κράτος, ιδιαίτερα μετά την εκπονή της Μεγάλης Ιδέας. Υπάρχει άμεση ανάγκη για την απορρόφηση και την αποκατάσταση του διωγμένου πληθυσμού, δημιουργώντας ανάγκες σε όλα τα επίπεδα. (Βλάχος, [χ.χ]: σσ. 656-682)

Μεγάλη αστάθεια υπάρχει και σε πολιτικό επίπεδο της χώρας, καθώς καμία πλέον κυβέρνηση δεν φαίνεται να ολοκληρώνει την τετραετή θητεία της, εκτός από την περίοδο που ανέλαβε ο Ελευθέριος Βενιζέλος (1928-1932), όταν μάλιστα έπειτα επιδεινώνεται η κατάσταση. Αυτό σηματοδοτείται με την επαναφορά της Βασιλείας στον ελλαδικό χώρο, με τον Γεώργιο Β΄ και έπειτα με τη διδακτορία που επέβαλε ο Ιωάννης Μεταξάς. Παράλληλα με το «Κραχ» του 1929 στις Η.Π.Α. και με την χώρα να αναγκάζεται σε εξωτερικό δανεισμό, η χώρα πλήττεται σε οικονομικό επίπεδο και είναι άμεση η ανάγκη για αναδιάρθρωση.

Γίνεται συσσώρευση του πληθυσμού σε αστικά κέντρα, που ξαφνικά μεταλλάσσονται σε βιομηχανικές πόλεις, προκειμένου να καλύψουν τις οικονομικές και κοινωνικές ανάγκες των προσφύγων. Από αυτή την περίοδο και έπειτα σηματοδοτείται η εκβιομηχάνιση της χώρας και ξεκινούν τα πρώτα σκαλοπάτια της σύγχρονης οικονομικής ανάπτυξης. Είναι έντονο το αίσθημα της εκβιομηχάνισης, αλλά και της εργατικής τάξης.

Σε κοινωνικό επίπεδο, υπάρχει ένα πλουραλιστικό πλαίσιο ιδεολογιών στο οποίο κινείται ο πληθυσμός. Είναι φυσικό, τα μεγάλα κύματα προσφύγων να μεταφέρουν μαζί τους ήθη, έθιμα και ιδέες. Οι πρόσφυγες τείνουν να εγκαθίστανται σε αστικά κέντρα, δημιουργώντας έντονα το φαινόμενο της αστικοποίησης. Στα αστικά κέντρα λοιπόν της χώρας συγκεντρώθηκαν Έλληνες, αυτοί που κατοικούσαν ήδη στη χώρα, αλλά και πρόσφυγες από τη Μικρά Ασία, με διαφορετικές συνήθειες και τρόπο ζωής, που συμβίωναν όλοι μαζί κάτω από τη νέα τάξη των πραγμάτων και καλούνταν

να συμμορφωθούν στην τότε πραγματικότητα. Για την καλύτερη απορρόφησή τους, οι εκάστοτε κυβερνήσεις στόχευαν στην παιδεία, στόχος που ήταν ήδη δύσκολος, εξαιτίας του μεγάλου αναλφαβητισμού και του μεγάλου αριθμού μαθητών, καθώς το ελληνικό κράτος δεν παρείχε υποδομές για τόσο μεγάλους αριθμούς κατοίκων. Κατά αυτόν τον τρόπο υπήρχε μεγάλη σύγχυση και σε πολιτιστικό επίπεδο, καθώς είναι έντονες πλέον και οι ευρωπαϊκές επιρροές στην τέχνη και στα πολιτιστικά στοιχεία (Τερζής, 2013).

Σχολικό θέατρο

Το σχολικό θέατρο σήμερα

Η εκπαίδευση και ο τρόπος διδασκαλίας και διδασχής διαφόρων μαθημάτων όσο περνάνε τα χρόνια αλλάζει, ακολουθεί νέες τάσεις, μεταμορφώνεται. Πλέον, αν και το θέατρο και το δράμα στο σχολικό πρόγραμμα έχει τις ρίζες του από την Αρχαία Ελλάδα, μία φρέσκια διδακτική μέθοδο θεωρείται η «Θεατροπαιδαγωγική». Σύμφωνα με τον, Αντώνη Λενακάκη, ορίζεται η καλλιτεχνική επιστήμη που συνδυάζει *«το παιχνίδι και το θέατρο ως πρακτική τέχνη και την Παιδαγωγική ως επιστήμη. Κατεξοχήν πεδίο εφαρμογής της είναι η εκπαίδευση σε όλες τις βαθμίδες και τύπους. Στη νέα αυτή διαλεκτική σύνθεση οι δύο κεντρικοί όροι, Θέατρο και Παιδαγωγική, χωρίς να χάνουν την αυτοτέλειά τους εμπλουτίζονται με νέα πεδία αναζήτησης.»*

Το βάρος της θεατρικής εκπαίδευσης πέφτει τώρα όχι στο πώς ερμηνεύεται μία θεατρική παράσταση και τι μηνύματα λαμβάνει ο θεατής αλλά στο πώς ο ηθοποιός το «Εγώ» του, ερμηνεύει ένα «Άλλον».

Η Θεατροπαιδαγωγική, θα πρέπει να χρησιμοποιείται ως εργαλείο για την ανάπτυξη των μαθητών προς την κατανόηση του θεάτρου, της τέχνης και της ζωής γενικότερα. Όχι ως μία λύση σε κάθε υποτιθέμενο κοινωνικό πρόβλημα.

Συνεχίζοντας στο πώς η Θεατροπαιδαγωγική μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως εργαλείο θα αναφερθούν επιγραμματικά τα οφέλη που ο δέκτης μαθητής δέχεται. Μερικά από αυτά είναι η «ενεργητική και βιωματική μάθηση, η ελεύθερη έκφραση, η δημιουργικότητα και η κριτική σκέψη του μαθητή, επισημαίνεται ο ρόλος του κοινωνικού πλαισίου στη μάθηση και αναγνωρίζεται ο εμπνευστικός ρόλος του εκπαιδευτικού.» (Λενακάκης, 2013).

Το σχολικό θέατρο θα έπρεπε πλέον να προτιμάται ως εκπαιδευτικό μέσο στη σχολική διαδικασία, καθώς προσφέρει στα παιδιά ερεθίσματα, ώστε να μάθουν να αντιδρούν και να αντιμετωπίζουν την ίδια τη ζωή, καθώς και τους προσδίδουν πολιτιστικό υπόβαθρο, με στόχο την κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξη του ατόμου.

Δεν είναι όλα τα έργα όμως προσφερόμενα στο κοινό των ανήλικων παιδιών, είτε για να τα πραγματοποιήσουν τα ίδια, είτε απλά για να τα παρακολουθήσουν. Ωστόσο θα μπορούσαν διάφορα έργα, να διασκευάζονται, ώστε να απευθύνονται στις εκάστοτε ηλικίες που αναφέρονται.

Δυστυχώς όμως, ακόμα και σήμερα είναι εμφανής η έλλειψη της θεατρικής παιδείας στα σχολεία.

Το σχολικό θέατρο στην περίοδο του Μεσοπολέμου

Στα δύσκολα χρόνια του Μεσοπολέμου το θέατρο γενικά, ως πολιτιστικό στοιχείο, γνωρίζει την πτώση σε ποσοτικό και ποιοτικό επίπεδο και το κυρίαρχο είδος θεάτρου κατά την περίοδο είναι η ηθογραφία, που προβάλλεται είτε ρεαλιστικά, είτε ρομαντικά. *«Οι συγγραφείς, στηριζόμενοι στο κοινά αποδεκτό και γενικά υιοθετούμενο από όλα τα μέλη της ελληνικής κοινωνίας υπόβαθρο, αυτό του χωριού, της επαρχίας, της λαϊκής προέλευσης, ή ακόμα του αστικοποιημένου οικογενειακού περίγυρου, με το τοπικό χρώμα και χαρακτήρα, τα ήθη και τα έθιμα, τις νοοτροπίες και τις συμπεριφορές, καταλήγουν να δώσουν έργα με έντονους επιφανειακούς χρωματισμούς, αλλά χωρίς ιδιαίτερη εμβάθυνση. Οδηγούνται στην πιστή περιγραφή και την απεικόνιση της πραγματικότητας που σπανιότερα ρομαντικά ή νατουραλιστικά και συνηθέστερα ρεαλιστικά, εμφανίζει σκηνικά το προσιτό και το οικείο στους θεατές, αποτελώντας (κατ' αυτό τον τρόπο) αγαπητό και διαδεδομένο θέαμα, όχι μόνο για τη μεσοπολεμική περίοδο, για την οποία κάνουμε λόγο, αλλά για ολόκληρη την ιστορία του ελληνικού θεάτρου στον 20ό αιώνα»* (Γραμματάς: 2002).

Τα έργα τείνουν να απευθύνονται σε όλο το κοινό της τότε Ελλάδας, συμπεριλαμβανομένων και των προσφύγων και αντανακλούν τα τότε κοινωνικά και οικονομικά προβλήματα της εποχής. Παρά όλα αυτά είναι έντονα τα ευρωπαϊκά ρεύματα που ασπάστηκαν και υιοθέτησαν οι συγγραφείς θεατρικών έργων της εποχής. Χαρακτηριστικοί συγγραφείς θεατρικών είναι ο Γιάννης Καμπύσης, που φαίνεται

επηρεασμένος από τη γερμανική και γενικά βόρεια κουλτούρα, ο Κ. Χρηστομάνος, που όχι απλά έγραφε έργα, αλλά ασχολήθηκε και με την σκηνοθεσία τους, ο Γρ. Ξενόπουλος, που ενώ είναι γνωστός για τη σχέση του με την πεζογραφία, ασχολήθηκε και με τα θεατρικά έργα, κυρίως με δράμα, αλλά αποσύρθηκε νωρίς, καθώς δεν σημείωσαν ιδιαίτερη απήχηση από το κοινό και τέλος ο Παντελής Χόρν, ο οποίος μάλιστα ασχολήθηκε με τη συγγραφή αποκλειστικά θεατρικών έργων.

Το σχολικό θέατρο στη περίοδο του Μεσοπολέμου δεν χρησιμοποιήθηκε τόσο ως διδακτικό μέσο, αλλά κυρίως ως μέσο ψυχαγωγίας και πολιτιστικό αντικείμενο για τα παιδιά. Στο βιβλίο μάλιστα του Κ. Δημόπουλου, σημειώνεται χαρακτηριστικά έργο το οποίο ο δάσκαλος έγραψε σε συνεργασία με τους μαθητές. Επίσης το σχολικό θέατρο εκείνης της εποχής φαίνεται να χαρακτηρίζεται ως κοινωνικό δρώμενο και να προσελκύει όχι μόνο γονείς και μαθητές, αλλά και κατοίκους της εκάστοτε κοινωνίας. Χαρακτηριστικά στην εισαγωγή του βιβλίου του, ο Δημόπουλος γράφει: *«κι ήταν πραγματικά τόσο αθρόα η προσέλευσις του κοινού, ώστε κατά την κοινήν έκφρασιν να μη χωράη στην αίθουσα ούτε βελόνι να πέση. Προσήλθε μπορεί να πη κανείς το πλείστον της κοινωνίας της πόλεώς μας. Από τους επίσημους παρέστησαν ο Δήμαρχος κ. Ξανθόπουλος μετά της κυρίας του, ο Επιθεωρητής κ. Φασιανός μετά της θυγατρός του, ο Γυμνασιάρχης κ. Παπαοικονόμου μετά των καθηγητών, ο Διοικητής Χωρικής κ. Φασούλας και άλλοι προϊστάμενοι υπηρεσιών»* (Δημόπουλος, 1936). Ανάλογα στοιχεία μαρτυρούν και οι αγγελίες από την εφημερίδα «Μακεδονία», που παρατίθενται στις εικόνες 1 και 2.

Στο σχολικό θέατρο αναδεικνύετε και ο βιομηχανικός χώρος. Το σχολικό θέατρο σύμφωνα με τον Ξενόπουλο (ή όπως αναφέρει) το θέατρο ιδεών *«δεν έχει άλλο σκοπό παρά να εκφράσει, να παραστήσει, να αισθητοποιήσει μια φιλοσοφική ιδέα (ακριβέστερα ηθική) και μόνο για να κάνει την ιδέα αυτή πιο χτυπητή, πλάθει πρόσωπα που την ενσαρκώνουν»*. Αντιπροσωπευτικά δείγματα του είδους θα μας δώσουν οι Μ. Αυγέρης (Μπροστά στους ανθρώπους), Σπ. Μελάς (Το άσπρο και το μαύρο), Π. Χορν (Πετροχάρηδες) και περισσότερο οι Ρ. Γκόλφης (Ο Γήταυρος), Ζ. Μακρής (Η λίμνη που φουσκώνει), Γ. Βογιατζάκης (Οι σκιές) Τ. Πίτσα (Για το ψωμί), Γ. Σημηριώτης (Η κόκκινη πρωτομαγιά).

Ο βασικός ήρωας στα έργα του σχολικού θεάτρου του μεσοπολέμου είναι ο επαρχιώτης, είτε είναι πλούσιος είτε φτωχός, που γίνεται αστός, όχι με την οικονομική έννοια αλλά με την κοινωνιολογική, δηλαδή του κατοίκου του αστέως, της πόλης.

Όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, ο μικροαστός είναι μία κοινωνική κατηγορία όπου μεσολαβεί ανάμεσα στον αστικό και αγροτικό χώρο. Δηλαδή, είναι το άτομο προερχόμενο από την επαρχία, με τις ιδεολογίες που είχε τότε η ελληνική επαρχία, και προσπαθεί να βγάλει τα προς το ζην στην πόλη, στο άστυ. Διαμένει σε χώρους με κοινή αυλή (η κεντρική σκηνή του θεάτρου). Τα θεατρικά έργα που παιζόντουσαν στα σχολεία είχαν στόχο τη διακωμώδηση του τύπου αυτού, το πώς οι προσδοκίες δεν συναντιούνται στην πόλη όπου μετακομίζει και στο πώς οι ιδεολογίες που θέλει να ενστερνιστεί για να ανεβεί την κοινωνική σκάλα τον καθιστούν κωμικό προς τους άλλους γιατί του είναι ξένες και μη ταιριαστές. Σχετικά σχολικά θέατρα της εποχής είναι: «Ο μπαμπάς εκπαιδεύεται (1935) του Σπ. Μελά είναι χαρακτηριστικό δείγμα του είδους, το ίδιο και οι Φουσκοθαλασσιές (1937) του Δ. Μπόγρη και, κυρίως, Ο πρωτευουσιάνος (1940) του Γ. Ρούσσου.

«Αν τόσο καλή ή κακή επίδραση μπορεί να έχει το θέατρο στους μεγάλους, τόσο πιο απαραίτητο ως μέσο διδασκαλίας και μόρφωσης γίνεται για τους μικρούς. Η άδολη και ευαίσθητη ψυχή του νέου και του παιδιού είναι η γόνιμη γη χωρίς αγκάθια και τριβόλους όπου θα πέσει και θα βλαστήσει ο θεϊός σπόρος του. Η απαλή καρδιά του συγκινείται πιο εύκολα, η φαντασία του πλαταίνει και τρέφεται, η γνώση πλουτίζεται και η αισθητική του λεπτύνεται με το θέατρο και τη γιορτή. Να λοιπόν για μας, που ονειρευτήκαμε μια ανώτερη πολιτισμένη κοινωνία, η μόνη μας ελπίδα είναι: τα παιδιά. Αγνά, άδολα, ευαίσθητα, διψασμένα να ιδούν, να ακούσουν και να μάθουν. Με το θέατρο τους τα προσφέρουμε όλα. Ας κάνουμε το παιδί να ενθουσιαστεί, να παίξει, να γελάσει με αυτό, ας τι κάνουμε να γιορτάσει. Έτσι σιγά σιγά θα καταστήσουμε ανάγκη της νέας κοινωνίας τη Γιορτή, την έκφραση δηλαδή της κοινωνικής αγάπης» (Ρώτας, 1930).

ΑΠΟ ΤΗΝ ΓΟΥΜΕΝΙΤΣΑΝ

ΑΙ ΣΧΟΛΙΚΑΙ ΕΟΡΤΑΙ ΠΑΡΑΣΤΑΣΙΣ ΚΑΙ ΧΟΡΟΣ

Η ΔΙΕΞΑΓΩΓΗ ΤΗΣ ΕΟΡΤΗΣ

ΓΟΥΜΕΝΙΤΣΑ Φεβρουάριος.— Τò παρελθόν Σάββατον εις τήν αβουσαν του ένταυθα σχολείου μας, καταλλήλως διακοσμηθείσαν, εδόθη μαθητική θεατρική παράστασις. Μετά τήν παράστασιν επηκολούθησε χορός διαρκέσας μέχρι πρωίας της Κυριακής.

Κατά τήν παράστασιν επείχθη τò εθνικόν δράμα «Μέρκος Μπότσαρης» με μεγάλην επιτυχίαν. Ήδαιτέρην έντύπωσιν προδξένησε τò παιξίμο της μαθητρίας Περθένας Σιδηροπούλου, ώς συζύγου του Μπότσαρη και των μαθητών Ηάκου, ύποδυθέντος τò πρόσωπον του Μπότσαρη και Μακρίδου, τò του άγγελιοφόρου.

Μετά τò δράμα επείχθη ή κωμωδία «ò Φιάκκς» εις τήν όποιαν διακρίθη ό κ. Σιδηρόπουλος ώς όπληρέτης και ή όνις Άποστολίδου.

Κατά τά διαλειμματα μινδολιανάτα έρκοιτεχνών, εύγανως προσφερθείσα, έπαιξε διάφορα τεμάχια, αί δε διδασκαλίσσαι έτραγουδήσαν διάφορα τραγουδιάκια χειρακροτηθείσασι.

Εικόνα 1 Αγγελία για σχολικό θέατρο στην εφημερίδα "Μακεδονία" 28/02/1927

ΜΙΑ ΕΟΡΤΗ ΣΤΟ ΔΙΔΑΣΚΑΛΕΙΟ

Χρόνος για τους μικρούς

Μαθησια γο τους μεγάλους

Έχουμε θέλω πάντα να μιλή για τò εικοκλείο Θηλείων. Κρίτικ τώρα παροκαλούθ τήν δουλειά ποθ γίνεται και μετά και κάθε τόσο έχο τήν ευχαρίστηση να σημειώσω και μια πρόοδο. Γενικά μπορού να πώ, ότι τò Διδασκαλείο Θηλείων προχρήσασ πάντα. Μετήν περίοδο της Διεξόδου της Παρακρίστου μάλιστα μες ίσχυας έντύπωσις ή έρμος του και έρίσαστε πως έν ή άργουσε τò καλό εκπαιδευτήριό να πτώση τόν σκοπό του. "Ίστορία άπ" τήν άνακρίσαση του κ. Παρακρίστου τò Διδασκαλείο είχε ένα μικρό σταμάτημα. Αέ; κ' ήταν άπαραίτητο να γίνε αυτό. "Ένα ξεκούρασμα. Ίσως γραπτό άπ" τόν κανονόργιο του Δευθεντή να πάση νέο έλλάν. "Ίσως ή κ. Κουτουράς, λίγος μήνας πώσε από τότες κ' ή μεταβολή δάχτημα έρμους. Κακοόργιο αίμα καταφοροδου εις φέδες τού σκοπύ του. Ή ζωή ένάνθρωπαν. Με άλλικτα Παρακολουθούσασ από μικροί. Βλέπωμε πως ένα κανονόργιο πρόγραμμα δουλειάς έπαρμόζουταν έκαστ. "Όχι καύριος άπιδείξες και μάτικαι φαρμακονομεί. Δουλειά με σύστημα, προσέλαση μ' ένα άντικαμικτικό σκοπό τή άνακρίσαση. Καί τί δυσκολίες, και τί άλλιγοί και πάσας σιναχόριες...

Ής τόσο ήρθε ή ώρα να φανή τί γίνηκα μέσα σ' αυτό τόν λίγο καιρό. Τά παιδικά άργάνωσαν μια γιορτή με τήν εθνικήν τών διακοπών της πρώτοχρονιάς.

— Έρχου κ. Ραβίνας, μεθ είπαν ή εκούθη Καίξτηκνίαση, να όητε μια γιορτή στό σχολείο μας!

Ίηγα. Ή σίλα γεμάτη από ξανθό, πελαγρονό μικρόκοσμα. "Όλο τò Διδασκαλείο Θηλείων στό κάδο. Μεδ όατικά φόντα της αβουσας με άκρη, ποθ έν υπάρχει άλλικτες. "Ένα πρόγραμμα. Χωρίς περιτολογίες και όνόματα. Με γλώσσα ρωμαίικη πρό παντός.

— Παρμόνωτε και όλ όητε, μεθ λέγει ό κ. Κου τουράς. Ίπαστε τò ήνω έν έρίσαστε μέσα από πρόγραμμα της γιορτής. Οι κομηθίες είναι γραμμθίες και θεαγμίνες άπ' τά παιδικά. Έχουμε τή γνώμη πως τò σχολικό θέατρο πρέπει να βραίνε μέσα άπ' αυτό. Άργότερα μπορού να διακαχουθ στα παιδικά μερικα άριστουργήμικα, μόνο.

Εικόνα 2 Αγγελία για σχολικό θέατρο στην εφημερίδα "Μακεδονία" 23/12/1927

Έμμετροι Παιδικά Σκηναί μετ' ασμάτων προς χρήσιν των οικογενειών και Παρθεναγωγείων

Το βιβλίο με τα παρακάτω έργα είναι εκδιδόμενο το έτος 1903, από τυπογραφείο της Αθήνας, γραμμένο από τη Φλωρεντία Φουντουκλή και περιέχει έμμετρα παιδικά έργα, συνοδευόμενα από τραγούδια που συνίστανται για χρήση από οικογένειες και Παρθεναγωγεία. Δεν είναι γνωστό το αν και που έχουν διαδραματιστεί, καθώς υπάρχουν ελάχιστα βιογραφικά στοιχεία για την συγγραφέα και τη δράση της. Η Φλωρεντία Φουντουκλή, απόφοιτος του Αρσάκειου Παρθεναγωγείου, εργάστηκε ως δασκάλα, αλλά έντονη είναι η δράση της μέσα από τα λογοτεχνικά και ποιητικά της έργα. Τα έργα της αντικατοπτρίζουν την ανεξάρτητη γυναίκα-πρότυπο, χαρακτηρίζονται από έναν ήπιο φεμινισμό και αποτελούν προτροπή για την ανάδειξη της δυναμικότητας του γυναικείου φύλου. Να σημειωθεί πως ήταν η πρώτη γυναίκα που φοίτησε στο Φυσικομαθηματικό τμήμα του Πανεπιστημίου Αθηνών. Τα έργα αυτά είναι γραμμένα πριν τη περίοδο του Μεσοπολέμου.

Περνά-περνά η μέλισσα

Περιεχόμενο:

Σαν θεατρικό έργο παρουσιάζεται το παραδοσιακό παιχνίδι. Στη συγκεκριμένη περίπτωση τα παιδιά που συμβολίζουν τη γέφυρα κάτω από την οποία περνάει το τρενάκι έχουν χωριστεί σε «Χειμώνα» και «Καλοκαίρι».

Κάθε παιδί που σταματάει στο τέλος του τραγουδιού πρέπει να κάνει την επιλογή του ανάμεσα από τις δύο που του προσφέρονται και να σταθεί πίσω από το παιδί που την αντιπροσωπεύει. Ξεκινώντας λοιπόν, παρατηρείται ότι τα παιδιά δικαιολογούν τις επιλογές τους. Πιο συγκεκριμένα τα παιδιά κάνουν λόγο για συνήθειες που έχουν την αγαπημένη τους εποχή, πράγματα που αρέσκονται να κάνουν, όπως να τρώνε σταφύλια κατά τους καλοκαιρινούς μήνες και κάστανα κοντά στο τζάκι τους χειμερινούς. Αναδεικνύονται συνήθειες απλές και καθημερινές που προσφέρουν χαρά και προσμονή στα παιδιά για τον ερχομό της εκάστοτε εποχής, καθώς και εικόνες εύθυμες αλλά και όμορφες αναμνήσεις. Και οι υπόλοιπες δικαιολογήσεις για τις επιλογές τους είναι γεμάτες παιδική αθωότητα και ξεγνοιασιά, όπως το παιχνίδι στη θάλασσα, η ενασχόληση με κάποιο βιβλίο, τα χριστουγεννιάτικα δώρα ή τα δώρα

γενεθλίων. Συνεχίζει να είναι χαρακτηριστικό το αίσθημα του απλού και καθημερινού που μπορεί με περίσσια ευκολία να χαροποιήσει ένα παιδί.

Αφού το τρενάκι έχει τελειώσει και υπάρχουν πέντε παιδιά πίσω από το παιδί που συμβολίζει το «Καλοκαίρι» και έξι πίσω από αυτό που συμβολίζει το «Χειμώνα», απομένει το τελευταίο παιδί. Στο συγκεκριμένο σημείο αλλάζουν οι στίχοι του παιχνιδιού, που επαναλαμβάνονται σε όλη τη διάρκεια του έργου, καθώς δεν υπάρχουν άλλα παιδιά. Αντί λοιπόν το παιδί να κάνει την επιλογή του, παροτρύνει τις δύο ομάδες να δώσουν λύση στο ερώτημα με το να τραβηχτούν μεταξύ τους. Καθώς αναμετριούνται οι δύο ομάδες τραγουδούν στίχους που θυμίζουν κυρίως εμψυχωτικά λόγια για να βοηθήσουν την ομάδα τους να κερδίσει. Καμία όμως ομάδα δε φαίνεται να τα καταφέρνει. Στη μέση λοιπόν μπαίνει πάλι το τελευταίο παιδί, επαινώντας και τις δύο εποχές-ομάδες και θεωρώντας τες ισάξιες και ισοδύναμες, καθώς και συμπλήρωμα η μια της άλλης. Γίνεται λόγος για τη σημαντικότητα της ύπαρξης του καθενός για τη διαδοχή του άλλου και γίνεται παραλληλισμός του χειμώνα και του καλοκαιριού με το φεγγάρι και τον ήλιο και πως διαδέχεται ο ένας το άλλο για την δημιουργία μιας ημέρας.

Τέλος τα παιδιά επαναλαμβάνουν το τραγούδι που έψαλαν την ώρα της μεταξύ τους αναμέτρησης, αλλά με την παράλλαξη ενός στίχου από «Παιδιά μου νικάτε» σε «Παιδιά δεν νικάτε», αποδίδοντας έτσι μια ίση αξία στο παιχνίδι.

Βασικό θέμα του έργου:

Πολλά παιδιά παίζουν το παραδοσιακό παιχνίδι και καλούνται να επιλέξουν ανάμεσα στο «Χειμώνα» και το «Καλοκαίρι» προκειμένου να δώσουν λύση στο ερώτημα «Ποιά είναι η καλύτερη εποχή». Αφού λύση δε βρίσκουν, ακόμα και αφού αναμετρηθούν σε σωματικό επίπεδο, το τελευταίο παιδί βρίσκει μια λύση εξισώνοντας το παιχνίδι.

Παρατηρήσεις:

Ενώ σε όλο το έργο παρατίθενται τα όμορφα χαρακτηριστικά της κάθε εποχής, υπογραμμίζοντας τις διαφορές ανάμεσά τους, στοχεύοντας να δοθεί απάντηση στο ερώτημα «Ποια είναι η καλύτερη εποχή;», στο τέλος οι εποχές χαρακτηρίζονται εξίσου καλές, ίσες μεταξύ τους, παρά τις διαφορές τους και συνέχεια η μία της άλλης, καθώς περνάνε με αυτόν τον τρόπο τα χρόνια. Διαδραματίζεται σε κάποιο χώρο που συνηθίζουν να παίζουν τα παιδιά. Είναι πολύ έντονα όλα αυτά τα στοιχεία που

μαρτυρούν την απλή καθημερινότητα , όπου πολλά παιδιά μαζεμένα περνούν την ημέρα τους παίζοντας διάφορα παιχνίδια. Ακόμα και το ερώτημα που τέθηκε είναι κάτι συνηθισμένο, από το οποίο όμως απορρέει ένα βαθύτερο νόημα. Πιο έντονο είναι το αίσθημα της παιδικής αθωότητας και ξεγνοιασιάς, καθώς κανένα από τα παιδιά δεν κάνει λόγο για κάτι εξεζητημένο, παρά για πράγματα που τους χαροποιούν μέσα σε οποιαδήποτε τυχαία μέρα της εκάστοτε εποχής. Το έργο είναι γραμμένο με ομοιοκαταληξία, με τραγούδια. Καθ' όλη τη διάρκεια, συμμετέχουν πολλά πρόσωπα ηλικίας 7-10 ετών και κανένα δε φαίνεται να έχει πρωταγωνιστικό ρόλο.

Η εορτή της μητρός

Περιεχόμενο:

Διαδραματίζεται ένα έργο όπου πρωταγωνιστούν τέσσερις αδερφές, ηλικίας 13-15 ετών, εν όψη της γιορτής της μητέρας τους. Η πρώτη κόρη λοιπόν, η Ασπασία, φαίνεται καθισμένη μπροστά από τετράδια, προβληματισμένη και χαμένη σε σκέψεις. Την πλησιάζουν οι τρεις αδερφές της προκειμένου να μάθουν τι σκαρώνει. Η Ασπασία όμως είναι κουρασμένη και προσπαθεί να σκεφτεί, καθώς ομολογεί στις αδερφές της ότι γράφει κάποιο ποίημα και ότι θα μπορούσε να χρησιμοποιήσει λίγη βοήθεια. Η αδερφή της, Έλλη την περιπαίζει για το ταλέντο της στην ποίηση. Η πρώτη, είναι ντροπαλή. Έτσι όταν η Αγγελική της ζητά να μοιραστεί το ποίημα μαζί τους αυτή αρχικά αρνείται, αλλά αργότερα της το δίνει για να το διαβάσει μόνη της. Όταν τη ρωτούν για ποιο λόγο γράφει το ποίημα, αναφέρει ότι την επόμενη ημέρα γιορτάζει η μητέρα τους. Ξαφνικά και οι άλλες τρεις αδερφές αποκαλύπτουν πως και αυτές έχουν ετοιμάσει κάποια ποιημάκια για τη μητέρα τους. Η Αγγελική απαγγέλει το δικό της μεγαλόφωνα και με στόμφο. Στο ποίημά της χρησιμοποιεί όμορφες εικόνες με πουλιά και λουλούδια και καταλήγει με μια ευχή προς τη μητέρα της. Τα υπόλοιπα κορίτσια σχολιάζουν θετικά την προσπάθειά της. Η Έλλη δίνει το δικό της ποίημα στην Τατιανή, ώστε να το διαβάσει και αυτή με δυνατή φωνή. Οι δικοί της στίχοι μιλούν για την αδυναμία της να συνθέσει κάποιο ποίημα, αλλά ότι έκανε την προσπάθεια για χάρη της μητέρας της. Η Ασπασία και η Τατιανή την επευφημούν. Τέλος η Τατιανή δίνει στη Έλλη να διαβάσει τη δική της ακροστιχίδα που σχηματίζει τη λέξη «μαμά».

Στη συνέχεια η Ασπασία, η Έλλη και η Αγγελική ξεκινούν ένα περιπαικτικό τραγούδι προς την Τατιανή, αλλά και αυτή απαντά με ένα δικό της τραγούδι

απαντώντας σε αυτό των αδερφών της. Τα τέσσερα κορίτσια τραγουδούν και χορεύουν πόλκα μαζί, οι τρεις επιμένουν στους δικούς τους στίχους και η Τατιανή στους δικούς τους που διαφέρουν από τους άλλους, αλλά υπάρχει το ίδιο μέτρο στο τραγούδι.

Τα κορίτσια ξαναζητούν από την Ασπασία να διαβάσουν το ποίημά της και το επιλέγουν ως το καλύτερο, ενώ παράλληλα περιπαίζουν πάλι την Τατιανή, η οποία όμως τις εκπλήσσει με την ανακοίνωσή της ότι είχε προετοιμάσει κάτι διαφορετικό για δώρο στη μητέρα τους. Όταν οι υπόλοιπες ρωτούν να μάθουν τι ήταν αυτό, απαντά πως είχε από καιρό φυτέψει λουλούδια για αυτή τη μέρα και προτρέπει την Ασπασία να διαβάσει δυνατά τους όμορφους στίχους που έγραψε. Αφού την επευφημούν οι υπόλοιπες, η Τατιανή προτείνει στα κορίτσια να απαγγείλουν όλες το ποίημα της Ασπασίας στη μητέρα τους, να της προσφέρουν όλες λουλούδια από αυτά που φύτεψε η ίδια και τα υπόλοιπα στιχάκια να της τα δώσουν γραμμένα για να τα διαβάσει. Η ιδέα της τις βρίσκει όλες σύμφωνες. Ξεκινούν λοιπόν να μαθαίνουν τους στίχους, καθώς ετοιμάζει η κάθε μία τη δική της ανθοδέσμη.

Βασικό θέμα του έργου:

Τέσσερις αδερφές προετοιμάζουν τα δώρα που θα προσφέρουν στη μητέρα τους για τη γιορτή της, η κάθε μια καταβάλλοντας τη δική της προσπάθεια και κόπο για να την ευχαριστήσουν. Μετά από πολλές προσπάθειες τα κορίτσια συνεργάζονται για να της προσφέρουν το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα.

Παρατηρήσεις:

Εξιστορείται μια τυπική μέρα τεσσάρων αδερφών, παραμονή της γιορτής της μητέρας τους. Οι αδερφές προσπαθούν να κατασκευάσουν στιχάκια για να ευχηθούν στη μητέρα, η κάθε μια μόνη της. Κάποιες τα πάνε καλά, άλλες πάλι όχι και τόσο. Περιπαίζουν η μία την άλλη, αλλά καμία δε χάνει το κέφι της. Ως νεαρά κορίτσια και οι τέσσερις σκέφτηκαν κάτι προσωπικό που θα μπορούσαν να προσφέρουν στη μητέρα τους με δική τους προσπάθεια και κατέληξαν όλες στη σύνθεση ενός ποιήματος, εκτός από την Τατιανή που είχε ήδη αποφασίσει και ετοιμάσει να προσφέρει λουλούδια. Τέλος αποφασίζουν να συνεργαστούν όλες μαζί, με ότι μπορεί να προσφέρει η κάθε μια για να κάνουν ένα όμορφο δώρο στη μητέρα τους. Εξίσου έντονο το χαρακτηριστικό της καθημερινής ζωής και τα κορίτσια έρχονται αντιμέτωπα με την προετοιμασία του δώρου. Δεν γίνεται καν λόγος για να αγοράσουν κάτι στη μητέρα τους, αλλά κατασκευάζουν κάτι, οπότε μαρτυρείται κάτι για την οικονομία και τις

συνήθειες τις εποχής. Παρουσιάζονται αγνά συναισθήματα και εξυμνείται η μητρική φιγούρα μέσα από το έργο, καθώς και η αγάπη των κοριτσιών απέναντι στη μητέρα τους. Όλο το θεατρικό, καθώς και τα ποιήματα και τα τραγούδια είναι γραμμένα με ομοιοκαταληξία.

Το φτέρνισμα

Περιεχόμενο:

Το παρακάτω έργο λαμβάνει χώρα την περίοδο των χριστουγεννιάτικων εορτών. Οι τέσσερις αδερφές, ηλικίας 10-14 ετών, εισέρχονται στο χώρο μια από αυτές, η Φλώρα, φταρνίζεται. Έτσι λοιπόν οι υπόλοιπες αδερφές της ξεκινούν ένα τραγούδι σχολιάζοντας το φτέρνισμα της και η ίδια, λαμβάνοντας μέρος στο τραγούδι απαντάει πως μάλλον κρύωσε. Οι αδερφές της, με τον ίδιο τρόπο, την προτρέπουν να προσέχει την υγεία της, να αποφύγει την αρρώστια εν όψη της Πρωτοχρονιάς.

Ξεκινώντας λοιπόν τα κορίτσια μιλάνε για τα δώρα που πήραν τα Χριστούγεννα και η Μαριάννα ζητάει από τη Φλώρα να τους δείξει τα δικά της. Στην προσπάθειά της να απαντήσει στην αδερφή της, η Φλώρα φταρνίζεται δύο φορές συνεχόμενα, οπότε οι αδερφές της τη ρωτούν τι έπαθε και ποιος άραγε μπορεί να τη θυμήθηκε. Στην συνέχεια φταρνίζονται με τη σειρά και οι υπόλοιπες αδερφές, η μία μετά την άλλη και όλες κάνουν εικασίες για το ποιος μπορεί να τις θυμήθηκε. Αναφέρονται κυρίως σε άτομα από τον κοντινό τους κύκλο, όπως τη νονά, τη φίλη, τη δασκάλα. Τελευταία φτερνίζεται η Φρόσω, που νωρίτερα περιέπαιξε την Έλλη, μέχρι που αρχίζουν όλες μαζί να φτερνίζονται συνεχόμενα.

Τραγουδούν λοιπόν για το πάθημά τους και υποδεικνύουν περιπαικτικά ότι το μετέδωσε η αδερφή τους η Φλώρα. Η Φρόσω στους δικούς της στίχους του τραγουδιού προτρέπει τις αδερφές της να τη ρωτήσουν ποιος σκέφτεται αυτήν, όπως και κάνουν. Η Φρόσω φαίνεται να πιέζεται και στο τέλος του τραγουδιού ζητάει από τις αδερφές της να κάνουν ησυχία για να μοιραστεί μαζί τους την ιδέα της για αυτό το μαζικό φτέρνισμα.

Οι αδερφές, μιλώντας αυτή τη φορά και όχι τραγουδώντας, συζητούν πως δεν είναι πιθανό να τις σκέφτηκαν διαφορετικά άτομα και να φταρνίζονται όλες μαζί, παρά το ίδιο. Καταλήγουν πως τις σκέφτηκε η μητέρα τους, που έχει ξενιτευτεί και η κάθε

μία αναπολεί αναμνήσεις από αυτή. Γίνεται λόγος για απλά καθημερινά πράγματα, όπως ένα χάδι, μια αγκαλιά, τα δώρα που τους πήρε. Ο διάλογος κλείνει με τα κορίτσια να πιστεύουν πως η μητέρα τους, τους στέλνει από μακριά τις ευχές της, οπότε με ένα τραγούδι αποφασίζουν να της στείλουν και αυτές τις δικές τους.

Το τραγούδι που στέλνουν τα κορίτσια στη μητέρα τους περιέχει ευχές για ευτυχία και γαλήνη, αλλά και τον πόθο τους να ξαναγυρίσει από την ξενιτιά.

Έρχονται όμως αντιμέτωπες με τον προβληματισμό το πως θα φτάσουν οι ευχές στα αυτιά της μητέρας. Τα κορίτσια μιλούν κυρίως ποιητικά, καθώς η Φλώρα υποστηρίζει πως θα το ακούσει από κάποιο ταξιδιάρικο πουλί, η Έλλη από ένα πρωινό άνεμο ή κάποιο κύμα της θάλασσας. Η Φρόσω όμως απορρίπτει τις ιδέες τω αδερφών της, καθώς υποστηρίζει ότι δεν *χρειάζεται* κανείς να της το μεταφέρει, καθώς θα το ξέρει μέσα από την *καρδιά της*.

Τέλος τα κορίτσια ξαναγυρνούν στο πάθημά τους με το φτέρνισμα και τραγουδούν ένα τετράστιχο για το κακό που τους έτυχε.

Βασικό θέμα του έργου:

Μέσα στις Χριστουγεννιάτικες διακοπές, τέσσερις αδερφές αρχίζουν να φταρνίζονται μαζικά και ακατάπαυστα. Σύμφωνα με τις προλήψεις προσπαθούν να μαντέψουν ποιος τις σκέφτηκε όλες μαζί και τους συνέβη αυτό. Καταλήγουν στη μητέρα τους, που δεν βρίσκεται κοντά τους, αλλά κάπου στα ξένα, αφήνοντας πίσω την οικογένεια της. Τα κορίτσια στέλνουν στη μητέρα τους ευχές για ευτυχία και επανασύνδεση. Υπογραμμίζεται η ξενιτιά και η αγάπη προς τη μητέρα.

Παρατηρήσεις:

Παρατηρείται αρχικά ότι σε όλο το έργο και στα τραγούδια και στην ομιλία υπάρχει ομοιοκαταληξία. Αποδίδεται μέσα από παιδικό θέατρο η νοσταλγία, ο πόνος και η έλλειψη που νιώθουν οι τέσσερις αδερφές για τη μητέρα τους που βρίσκεται στα ξένα. Φαίνεται να τη σκέφτονται ακατάπαυστα και ελπίζουν ότι και αυτή τους σκέφτεται. Υπάρχει ολοφάνερος ο πόθος τους να επιστρέψει η μητέρα τους, πόσο μάλλον στη συγκεκριμένη χρονική περίοδο που πλησιάζει η Πρωτοχρονιά. Αντανακλώνται τα προβλήματα και συναισθήματα που άφησε ο ξεριζωμός της μητέρας, καθώς αναγκάστηκε να φύγει και να αφήσει πίσω τις τέσσερις κόρες της. Είναι εξίσου ξεκάθαρο ότι η έλλειψη της είναι μεγάλη, καθώς στην ευχή που της στέλνουν μιλάνε

για γενική καλοτυχία, αλλά εκφράζουν την προσδοκία τους για την επιστροφή της. Στο έργο προβάλλεται η απλή καθημερινότητα των κοριτσιών, μέσα από απλές συζητήσεις, που αναδεικνύουν όμως τα προβλήματα της εποχής, όπως η ξενιτιά, καθώς και οι προλήψεις και οι δεισιδαιμονίες που ήταν αρκετά έντονες εκείνη την εποχή, με στόχο οι άνθρωποι να επεξηγούν απλά και καθημερινά γεγονότα με τρόπους που τους προσέφεραν μια πιο θετική σκέψη.

Η Μπερλίνα

Περιεχόμενο:

Το παρακάτω έργο διαδραματίζεται με πολλά κορίτσια ηλικίας από 10-15 ετών. Ξεκινά με ένα τραγούδι. Τα κορίτσια έχουν χωριστεί σε ομάδες και τραγουδούν διαφορετικές στροφές η κάθε μια. Το τραγούδι είναι γιορτινό, καθώς είναι Κυριακή, δεν έχουν διάβασμα και υποχρεώσεις και μπορούν να παίζουν όλη μέρα, αρκεί να αποφασίσουν με ποιο παιχνίδι θα ξεκινήσουν. Τελευταίος στίχος της Α' στροφής αποτελεί η πρόταση κάποιας από τα κορίτσια για να παίξουν «το δαχτυλιδάκι». Τα υπόλοιπα κορίτσια καταψηφίζουν την πρότασή της και ρωτούν τη Μαρία τη δική της γνώμη, όπου και απαντάει «τη τυφλόμυγα», έπειτα κάποιες προτείνουν να παίξουν με τη μπάλα ή «τα ταξίδια», αλλά τα κορίτσια δεν συμφωνούν πουθενά, μέχρι που η Ειρήνη δίνει την ιδέα της «Μπερλίνα», όπου όλες ενθουσιάζονται και την συγχαίρουν για την ιδέα της. Προφανώς το παιχνίδι της μπερλίνα απαιτεί να εκλεχθεί ένα άτομο για να κάτσει στο σκαμνί, οπότε τα κορίτσια καλούνται να δώσουν λύση σε αυτό το ζήτημα. Η Ειρήνη λοιπόν ξεστομίζει την ιδέα να γίνει η μεγαλύτερη Μπερλίνα, αποσκοπώντας να κάτσει αυτήν, αλλά η Σοφία καταλαβαίνει τον συλλογισμό της και τον απορρίπτει. Τα κορίτσια καταλήγουν να επιλέξουν την πιο όμορφη για να γίνει Μπερλίνα, ορίζοντας τα στοιχεία αυτά που θα έπρεπε να έχει. Ορίζουνε κριτή τη Ρόζα, καθώς υποστηρίζουν ότι αυτήν έχει το καλύτερο γούστο και έπειτα κάθε ένα από τα κορίτσια αρχίζει να αναδεικνύει και να επαινεί τα δικά της όμορφα χαρακτηριστικά, άλλη τα μαλλιά, άλλη τα μάτια, τη μύτη κλπ. Η Ρόζα λοιπόν πλησιάζει τη Μαρία, η οποία όχι μόνο δεν επαίνεσε τον εαυτό της για κάποιο εξωτερικό της χαρακτηριστικό, αλλά ακόμα και όταν η Ρόζα της απευθύνει το λόγο, η ίδια την αποτρέπει. Η Ρόζα επιλέγει τελικά τη Μαρία, καθώς τα υπόλοιπα κορίτσια θίγονται και εξαγριώνονται. Χωρίς να υποτιμούν πλήρως την απόφαση της Ρόζας και την ομορφιά της Μαρίας, αρχίζουν η μία να επαινεί

την άλλη τονίζοντας τα όμορφα τους χαρακτηριστικά και ζητώντας από τη Ρόζα να δικαιολογήσει την επιλογή της. Η Ρόζα περνάει στην απάντηση ομολογώντας πως διάλεξε τη Μαρία για την ταπεινή της φύση, καθώς δεν μπόρεσε στη διαδικασία να επαινέσει τον εαυτό της νωρίτερα και ότι παρά την εξωτερική ομορφιά, το ζήτημα είναι να υπάρχει ομορφιά στην ψυχή και τι είναι πιο όμορφο από την ταπεινοφροσύνη; Με ένα στόμα τα υπόλοιπα κορίτσια επευφημούν τη Ρόζα για την επιλογή της. Στο παιχνίδι όμως υπάρχει όμως και ο ρόλος της Μάνας, στην οποία τα υπόλοιπα κορίτσια πρέπει να εκμυστηρευτούν τη γνώμη τους για τη Μπερλίνα-Μαρία. Για το ρόλο της Μάνας λοιπόν χρειάζεται κάποια με καλό μνημονικό, οπότε η Πολυξένη υποδεικνύει τον εαυτό της.

Η Μπερλίνα κάθεται στο σκαμνί, τα κορίτσια λένε κρυφά τη γνώμη τους στη Μάνα και έπειτα τραγουδούν το ίδιο κομμάτι με το οποίο ξεκίνησε το θεατρικό.

Με όψη τραγουδιού πάλι ξεκινά το παιχνίδι, όπου παρακολουθούμε έναν διάλογο ανάμεσα στη Μπερλίνα και τη Μάνα. Η Μπερλίνα λοιπόν ρωτάει τα νέα της Μάνας και αυτή της απαντά ότι έρχεται από το ζαχαροπλαστείο όπου έγιναν συζητήσεις γύρω από το δικό της πρόσωπο. Στη διάρκεια του παιχνιδιού φαίνονται τα υπόλοιπα κορίτσια να προτρέπουν τη Μάνα να μην ξεχάσει αυτά που της είπε η κάθε μια. Η Μάνα λέει στη Μπερλίνα ότι ακούστηκαν διάφορα κουτσομπολιά, αλλά αυτή φαίνεται να μην ενδιαφέρεται για την ανυπόστατη γνώμη του καθενός. Έτσι λοιπόν η Μάνα ξεκινά και της διηγείται τι άκουσε, άλλη την χαρακτηρίζει γλυκιά, άλλη επιμελή και άλλα διάφορα. Αφού τελειώσει την εξιστόρηση, η Μπερλίνα στέκεται σε ένα από αυτούς τους χαρακτηρισμούς στο *«Γιατί της κάνεις το βαρύ, μου είπε μια μικρούλα, μην υπερηφανεύτηκες γιατί είσαι νοστιμούλα;»* και καλεί το άτομο που το είπε να κάτσει στο σκαμνί για να εξηγηθούν και σηκώνεται η Σοφία. Φαίνεται λοιπόν από τα λεγόμενα της Μπερλίνα-Μαρίας ότι η Σοφία είχε χλευάσει κάποιον φτωχό άνθρωπο και δεν της άρεσε αυτή η πράξη. Η Σοφία που αρχικά δεν θυμάται αυτήν της πράξη, έπειτα σιωπά και ζητά συγχώρεση από τη Μπερλίνα-Μαρία. Το παιχνίδι τελειώνει με τη Μπερλίνα-Μαρία να δίνει μια συμβουλή στη Σοφία να σέβεται τους άλλους ανθρώπους και για ένδειξη συγχώρεσης της δίνει ένα φιλί.

Το έργο τελειώνει με όλα τα κορίτσια να τραγουδούν το κομμάτι με το οποίο ξεκίνησε το έργο.

Βασικό θέμα του έργου:

Το παιχνίδι της Μπερλίνα, που παίζεται από κορίτσια νεαρής ηλικίας, αφού αντιμετωπίσουν διάφορα ζητήματα σχετικά με το παιχνίδι, μέχρι τη διεξαγωγή του. Φαίνεται το παιχνίδι να είναι ένας τρόπος έμμεσου κουτσομπολιού, αλλά και λύσης τυχόν προβλημάτων που μπορεί να αντιμετωπίζουν τα κορίτσια μεταξύ τους.

Παρατηρήσεις:

Μια παρέα κοριτσιών, μια κοινή Κυριακή, αφού εξυμνούν την μέρα, καθώς δεν έχουν σχολείο, διάβασμα, υποχρεώσεις κλπ., αναζητούν ποιο παιχνίδι θα παίξουν και καταλήγουν στη *Μπερλίνα*. Αντιμετωπίζουν προβλήματα ως προς την εκλογή της Μπερλίνα. Αρχικά επιλέγουν να γίνει η πιο όμορφη εξωτερικά, αλλά τελικά καταλήγουν στο να γίνει η Μαρία, μια αδιάφορη σχετικά σε ομορφιά κοπέλα, αλλά με όμορφη και ταπεινή ψυχή. Το παιχνίδι φαίνεται να είναι σαν κάποιος τρόπος τα κορίτσια να λύνουν τις μεταξύ τους διαφορές, για γεγονότα και συμπεριφορές, που υπάρχουν μεταξύ τους. Ο διάλογος με τον οποίο πραγματοποιείται σε ένα καθημερινό πλαίσιο, όπου η μια γυναίκα κάνει ίσως τις καθημερινές της δουλειές ή βόλτες και έπειτα μεταφέρει τα λόγια-κουτσομπολιά στη γυναίκα την οποία αναφέρονται. Και σε αυτό το έργο, το υπόβαθρο αντικατοπτρίζει την απλή καθημερινότητα και τη ρουτίνα της εποχής, καθώς και είναι γραμμένο με ομοιοκαταληξία και ένα μεγάλο του μέρος αποτελείται από τραγούδια, υπάρχουν δύο κύριοι χαρακτήρες και οι υπόλοιποι είναι δευτερεύοντες. Υπάρχουν σκηνικά, όπως το σκαμνί και παιχνίδια που κρατούν τα κορίτσια, καθώς και τα ενδύματά τους είναι τα επίσημά τους φορέματα.

Ο κουμπαράς

Περιεχόμενο:

Έξι κορίτσια, ηλικίας 10-13 ετών, κρατούν τους κουμπαράδες τους και τους κουνούν ρυθμικά, ενώ παράλληλα τραγουδούν για αυτόν, το τι περιέχει μέσα, πως μάζεψαν τα χρήματα από το χαρτζιλίκι τους κλπ. Το τραγούδι χωρίστηκε σε στροφές που κάποιες τις τραγουδούν και οι έξι μαζί, ενώ άλλες δύο μικρότερες ομάδες.

Ξεκινώντας λοιπόν το διάλογο Ζωή, ρωτάει τη Μαρία γιατί αποφάσισε να σπάσει τον κουμπαρά της και η δεύτερη της απαντάει ότι απλά ασπάστηκε την ιδέα των υπόλοιπων κοριτσιών. Τα υπόλοιπα κορίτσια δεν πιστεύουν τη δικαιολογία της Μαρίας και την κατηγορούν για την φιλαργυρία της και τη τσιγκουνιά της,

παραθέτοντας παραδείγματα. Η Μαρία υποστηρίζει ότι θα παραμείνει φιλάργυρη, καθώς δεν της αρέσει να σκορπά τις οικονομίες της σε ανούσια πράγματα όπως γλυκα και προτρέπει τα κορίτσια να της πουν τι σκοπεύουν να αγοράσουν με τα δικά τους χρήματα.

Με μορφή τραγουδιού, τα υπόλοιπα κορίτσια απαριθμούν αυτά που θέλουν να αγοράσουν αναφέροντας μέσα σε άλλα γλυκά, λαχανικά, βιβλία, κρασί και τσιγάρα και έπειτα ρωτούν τη Μαρία τα δικά της πλάνα. Η Μαρία πριν απαντήσει για τα πλάνα της ρωτά τις υπόλοιπες για ποιον θα τα αγοράσουν αυτά τα πράγματα, όπως το κρασί και τα τσιγάρα. Τα κορίτσια αποκρίνονται ότι είναι για τους στρατιώτες και τους τραυματίες που ενεπλάκησαν στον πόλεμο για την ανάκτηση της Κωνσταντινούπολης και τους εξυμνούν.

Έπειτα η Μαρία στην προσπάθειά της να δικαιολογήσει αυτό που οι υπόλοιπες ονόμασαν φιλαργυρία, απαντά στις προηγούμενες ερωτήσεις τους λέγοντας πως με τις οικονομίες της θα ταΐσει τα ορφανά και τις χήρες που άφησε πίσω ο πόλεμος, χρησιμοποιώντας τις λίρες της. Τα υπόλοιπα κορίτσια στέκονται στο άκουσμα της λέξης και τη ρωτούν τι λίρες έχει. Η Μαρία ομολογεί ότι έχει αρκετές και ότι με αυτές θα βοηθήσει την οικογένεια, προφανώς κάποιου γνωστού τους, ο οποίος πληγώθηκε στον πόλεμο. Τα κορίτσια συγχαίρουν τη Μαρία για αυτήν της την πράξη και φαίνονται να αλλάζουν πλέον άποψη για τη φιλαργυρία της, να ασπάζονται πλέον αυτές τη δική της άποψη και αποφασίζουν να κάνουν περισσότερη οικονομία, ώστε να βοηθούν αυτούς που το έχουν ανάγκη.

Τέλος τραγουδούν μια στροφή από το τραγούδι, με το οποίο ξεκίνησαν και στην αρχή.

Βασικό θέμα του έργου:

Κορίτσια νεαρής ηλικίας που χαρακτηρίζονται από ωριμότητα και προάγουν την αλληλεγγύη. Ετοιμάζονται να σπάσουν τους κουμπαράδες τους για να προσφέρουν με τις οικονομίες τους σε άτομα που το έχουν ανάγκη, κατά την περίοδο του πολέμου.

Παρατηρήσεις:

Σε αυτό το έργο παρακολουθούμε το διάλογο ανάμεσα στη Μαρία και σε άλλα πέντε κορίτσια, καθώς ετοιμάζονται να σπάσουν τους κουμπαράδες τους και να σπαταλήσουν τις οικονομίες τους, όταν η μια από αυτές κατηγορεί τη Μαρία για

φιλαργυρία και τη ρωτάει το λόγο που θα το κάνει. Η απάντηση της Μαρίας δεν φαίνεται να πείθει καμία, οπότε τις ρωτάει τι σκοπεύουν αυτές να κάνουν με τα χρήματά τους. Τα κορίτσια αρχίζουν και απαριθμούν πράγματα που θέλουν να αγοράσουν για να τα στείλουν στους στρατιώτες και τους τραυματίες του πολέμου. Όταν όμως τα κορίτσια ρωτούν τη Μαρία τι σκοπεύει να αγοράσει, αυτήν απαντά τροφή για τις οικογένειες που έφυγαν οι πατεράδες και έμειναν άπορες. Τα κορίτσια ενθουσιάζονται με την ιδέα, κατανοούν τη στάση της Μαρίας ως φιλάργυρη, καθώς φαίνεται ότι ο κουμπάρας της ήταν ο πιο γεμάτος και ότι έτσι θα παρέχει μεγάλη βοήθεια και αποφασίζουν από εδώ και στο εξής να κάνουν μεγαλύτερη οικονομία για να βοηθούν τους έμμεσα πληγμένους από τον πόλεμο. Ενώ το θεατρικό φαίνεται να λαμβάνει χώρα σε μια στιγμή της καθημερινότητας, αναφέρεται στα δεινά του πολέμου, αναδεικνύει τους στρατιώτες, τους τραυματίες και τους πεσόντες σαν ήρωες, αλλά και τις καταστροφικές συνέπειες του στις οικογένειες αυτών. Είναι τεράστιο το μήνυμα της συνεισφοράς, της αλληλεγγύης και της βοήθειας προς τον συνάνθρωπο, πιο συγκεκριμένα, της κοντινής κοινωνίας, κυρίως όταν προβάλλεται να προέρχεται από αγνά, μικρά παιδιά, που αποφασίζουν να παραχωρήσουν τις οικονομίες τους σε αυτούς που έχουν ανάγκη, παρά να τα σπαταλήσουν άσκοπα, καθώς και η δύναμη της ώριμης σκέψης σε αυτήν την ηλικία. Το έργο είναι γραμμένο με ομοιοκαταληξία, περιέχει τραγούδια και μόνο ο ένας χαρακτήρας είναι κύριος και οι άλλοι πέντε δευτερεύοντες.

Πρωτομαγιά

Περιεχόμενο:

Πολλά κορίτσια μαζεμένα, ηλικίας 10-14 ετών, είναι σε κάποια εξοχή μαζεύουν λουλούδια και τραγουδούν για την ημέρα της Πρωτομαγιάς. Το τραγούδι τους είναι ζωνρό και χαρούμενο και αναφέρεται σε λουλούδια, κήπους, δροσιά κλπ. Ως απάντηση στο τραγούδι των χαρούμενων κοριτσιών, έρχεται το τραγούδι της Ξένης που τις προσφωνεί αρχοντόπουλα και τις ζητά να της αφιερώσουν λίγη ώρα για να ακούσουν τα προβλήματά της. Κάποια από τα κορίτσια παρατηρούν τη Ξένη και με λύπη σχολιάζουν την εξωτερική της εμφάνιση με τα κουρέλια, τα δακρυσμένα μάτια της κλπ., όταν μια από αυτές, η Άννα αγανακτεί με τη φιλευσπλαχνία των φίλων της. Κάποιες χαρακτηρίζουν την Άννα «σκληρή» για τη στάση της, αλλά αυτήν απαντά πως

θέλει να γιορτάσει την ημέρα και όχι να ασχοληθεί με άλλους, αποχωρώντας μόνη της από τη σκηνή κρατώντας τα λουλούδια της και αφήνοντας εκεί τα υπόλοιπα κορίτσια.

Στη δεύτερη σκηνή τα κορίτσια ρωτούν τη Ξένη για τα προβλήματά της και αυτή ξεκινά την εξιστόρηση, πως μια τέτοια μέρα που όλοι γιορτάζουν αυτή δεν μπορεί, καθώς η μητέρα της είναι άρρωστη και αυτή πρέπει να ζητιανέψει για να μπορέσει να της πάει έστω λίγο ψωμί και ένα λουλούδι. Οι περαστικοί δεν της δίνουν σημασία και για αυτό ζητάει από τα κορίτσια να της χαρίσουν ένα από τα λουλούδια τους για να προσφέρει λίγη χαρά στη μητέρα τους.

Με ένα τραγούδι λοιπόν, κάθε ένα από τα κορίτσια δίνει στη Ξένη ένα από τα λουλούδια τους όπως πασχαλιά, ελιά, αγριολούλουδα, βιολέτες κλπ., και η Ξένη τις ευχαριστεί.

Η Έλλη την προτρέπει να φτιάξει ένα στεφάνι και να το πάει στη μητέρα της, αλλά πριν ακόμα φύγει τα κορίτσια τη συντρέχουν με χρήματα και φαγητά, τη ρωτούν το όνομά της και αυτή απαντά Ξένη, καθώς «*ξένη μένει σε κάθε γέλιο ευτυχισμένο*». Τα κορίτσια την αποχαιρετούν και της ζητούν όταν βρεθούν ξανά να τις πλησιάσει, καθώς τη συμπάθησαν πολύ. Η Ξένη έχει συγκινηθεί και εύχεται να τις ανταμείψει ο Θεός για την φιλευσπλαχνία τους, όταν ξαφνικά έρχεται η Άννα κρατώντας το στεφάνι που έπλεξε, αλλά έχει πλέον μαραθεί.

Στη τρίτη σκηνή τα κορίτσια σχολιάζουν το μαραμένο στεφάνι της Άννας, καθώς και τη ίδια που φαίνεται στεναχωρημένη. Η ίδια παραδέχεται ότι άκουσε τη ιστορία της Ξένης, ότι μετάνιωσε για τα προηγούμενα λόγια της και ότι τη συγκίνησε βαθιά και επέστρεψε να βοηθήσει και αυτή, δίνοντάς της το χρυσό της σταυρό. Οι υπόλοιπες συχαίρουν και επευφημούν την Άννα για την καλή της πράξη και για την ένδειξη μεταμέλειάς της. Η Άννα τέλος καταλήγει πως όσα πλούτη και αν έχει κάποιος αλλά είναι μόνος μαραίνεται και παραλληλίζει τον εαυτό της με το μαραμένο στεφάνι.

Το έργο κλείνει με το πρώτο τραγούδι, αυτή τη φορά με τη συμμετοχή και της Ξένης.

Βασικό θέμα του έργου:

Κορίτσια από εύπορες οικογένειες που γιορτάζουν την ημέρα της Πρωτομαγιάς, σε αντίθεση με μια συνομήλική τους που ζητιανεύει. Ενώ στην αρχή παραμελείται η

δεύτερη από μια από τις άλλες κοπέλες, αυτή το μετανιώνει και συντρέχει το κορίτσι που ζητιανεύει. Προάγεται η συνεισφορά και η αλληλεγγύη.

Παρατηρήσεις:

Το εν λόγω έργο λαμβάνει τόπο σε κάποια εξοχή την ημέρα της Πρωτομαγιάς. Ενώ κάποια προφανώς εύπορα κορίτσια χαίρονται την ημέρα, τις πλησιάζει ένα φτωχό, ρακένδυτο κορίτσι η Ξένη, ζητώντας ελεημοσύνη για να βοηθήσει την άρρωστη μητέρα της. Όλα τα κορίτσια ανταποκρίνονται στο αίτημα της Ξένης, εκτός από την Άννα, που κρατά σκληρή στάση απέναντι στη Ξένη και αποχωρεί μόνη της. Τα υπόλοιπα κορίτσια, αφού ακούσουν τη στενάχωρη ιστορία, συνδράμουν τη Ξένη με λουλούδια, χρήματα και φαγητό. Η Άννα γυρνάει με το μαραμένο της στεφάνι και εμφανώς λυπημένη και μετανιωμένη για να βοηθήσει και αυτή. Καταλήγει στο απόφθεγμα ότι όσα καλά και αν έχεις η μοναξιά σε στεναχωρεί. Και σε αυτό το έργο είναι εμφανές το μήνυμα για την αγάπη και τη βοήθεια προς το συνάνθρωπο, την αλληλεγγύη, την ανάγκη της μεταμέλειας στον άνθρωπο για τις πράξεις του και ότι η απόκτηση των υλικών αγαθών δεν έχουν απολύτως καμία αξία αν δεν υπάρχει κάποιος για να τα μοιραστείς. Προβάλλεται μέσα από μικρά παιδιά που βοηθούν και συντρέχουν κάποια συνομήλικη που το έχει ανάγκη, το όμορφο αίσθημα που νιώθει κανείς όταν βοηθάει και το άσχημο όταν υπάρχει μοναξιά. Το έργο είναι γραμμένο με ομοιοκαταληξία, περιέχει τραγούδια, υπάρχουν δύο κύρια πρόσωπα, ενώ τα υπόλοιπα αποτελούν δευτερεύοντες χαρακτήρες. Υπάρχουν λίγα σκηνικά, με πολλά όμως αντικείμενα που εξυπηρετούν την πλοκή του έργου, καθώς και ενδυματολογική διαφορά, καθώς τα εύπορα κορίτσια φορούν επίσημα φορέματα, ενώ η Ξένη φοράει κουρέλια.

Τα παθήματα μαθήματα

Περιεχόμενο:

Το παρακάτω έργο χωρίζεται σε 10 σκηνές, πρωταγωνιστούν η Μαρία και η Ζαμπέτα, που είναι συνομήλικες (12-14), η πρώτη είναι το παιδί της οικογένειας, ενώ η δεύτερη είναι η υπηρέτριά της. Στην πρώτη σκηνή λοιπόν η Μαρία τραγουδά για το πόσο απολαμβάνει την ενασχόληση με το πιάνο, το τραγούδι, τα γαλλικά και ζητάει από τη Ζαμπέτα να της φέρει τη μουσική της, όπως και κάνει. Στη δεύτερη σκηνή η Μαρία κοιτώντας την ώρα αναλογίζεται το τι θα κάνουν με τις φίλες της, τις οποίες κάλεσε

για «Après Midi». Έπειτα η Ζαμπέτα εισέρχεται στο χώρο για να φέρει τη μουσική στη Μαρία και αυτή της κάνει ερωτήσεις για το πως της φαίνεται η εμφάνισή της. Η Ζαμπέτα εκφράζει την αρέσκειά της και συμπληρώνει πως και αυτήν είναι όμορφη, παρά το γεγονός ότι είναι υπηρέτρια, κακοντυμένη και χωρίς στολίδια. Η Μαρία συμφωνεί μαζί της, αλλά αλλάζει θέμα και της ζητάει να ετοιμάσει το τραπέζι για τις φίλες της, όπως και κάνει. Η Μαρία συνεχίζει να θαυμάζει τον εαυτό της στον καθρέπτη, ενώ παράλληλα τραγουδάει για τα κάλλη της και τα στολίδια της.

Στην επόμενη σκηνή καταφθάνουν οι δέκα καλεσμένες φίλες της Μαρίας, χαιρετιούνται μεταξύ τους και έπειτα τη ρωτούν αν θυμάται αυτές και πράγματα που περάσανε μαζί. Η Μαρία τις διαβεβαιώνει πως δεν τις έχει ξεχάσει και τις παροτρύνει να καθίσουν και να συζητήσουν. Το κορίτσια πειράζονται μεταξύ τους και αποφασίζουν πως είναι χάσιμο χρόνου να κάθονται, οπότε σηκώνονται για να χορέψουν πόλκα. Κάποιες όμως φαίνονται να κουράζονται και να σταματούν το χορό, οπότε η Μαρία πηγαίνει να τους φέρει κάτι να πιούν και να φάνε. Η Μαρία επιστρέφει με τη Ζαμπέτα και ένα δίσκο με κεράσματα για τα κορίτσια, τα οποία επιλέγουν από διάφορα εδέσματα και τραγουδούν για αυτά, αλλά και για τη Ζαμπέτα καθώς τις κερνάει.

Αφού έχουν μαζευτεί όλα τα κορίτσια στρέφονται προς τη Μαρία, η οποία φαίνεται πως έχει φύγει από το σχολείο και τη ρωτούν τι κάνει πλέον. Η Μαρία αποκρίνεται πως έχει προσωπικούς δασκάλους που τη διδάσκουν μόνο γαλλικά και πιάνο και πως δεν ενδιαφέρεται να συνεχίσει τα μαθήματα του σχολείου που το σταμάτησε νωρίς, καθώς δεν τα θεωρεί χρήσιμα.

Στην επόμενη σκηνή η Μαρία τραγουδά για τα γαλλικά και το πιάνο, ενώ εν αγνοία της η Ζαμπέτα τραγουδά για τις δουλειές του σπιτιού.

Έπειτα τα κορίτσια ρωτούν τη Μαρία αν έστω διδάσκεται γεωγραφία, αλλά και πάλι η απάντησή της είναι αρνητική. Προτρέπει τις φίλες της να ξανατραγουδήσουν, αλλά αυτές συνεχίζουν τη συζήτηση για τη ζέστη της Αθήνας και τους προορισμούς των διακοπών τους. Η Μαρία λοιπόν φαίνεται να μην γνωρίζει που είναι αυτοί οι προορισμοί και κάνει συνέχεια ερωτήσεις για να κατατοπιστεί. Οι φίλες της γελούν μαζί της και την περιπαίζουν, καθώς είναι φανερό ότι δεν γνωρίζει τίποτα σχετικά με τη γεωγραφία. Τα κορίτσια ξεκινούν ένα περιπαικτικό τραγούδι απέναντι στη Μαρία για την αμάθειά της, η οποία πια έχει βάλει τα κλάματα. Τα κορίτσια δικαιολογούνται

πως δεν το κάνουν από κακία, αλλά για να κατανοήσει η Μαρία τη σημαντικότητα της διδασχής της γεωγραφίας. Προτρέπουν τη φίλη τους αντί να κλαίει να συνεχίσει να διδάσκει τα μαθήματα του σχολείου, γιατί όπως φάνηκε είναι χρήσιμα. Η Μαρία έτσι και υπόσχεται και ξεκινούν όλες μαζί ένα τραγούδι. Παράλληλα έχει έρθει κ η Ζαμπέτα και τραγουδά μαζί τους. Τα υπόλοιπα κορίτσια τραγουδούν για τα μαθήματά τους, τα γαλλικά, το πιάνο, τα μαθηματικά, την ιστορία, ενώ η Ζαμπέτα και πάλι τραγουδά για τις δουλειές του σπιτιού. Με το τέλος του τραγουδιού οι κοπέλες συνεχίζουν τη συζήτηση για τα μαθήματα και προτρέπουν τη Μαρία να ξαναγυρίσει στο σχολείο. Η Ζαμπέτα προτρέπει και αυτή τη Μαρία να επιστρέψει στο σχολείο, αλλά όπως φαίνεται το κάνει για τη δική της ιδιοτέλεια. Η Μαρία έχει πλέον πειστεί και για τη χρησιμότητα όλων των μαθημάτων και για την επιστροφή στο σχολείο. Τέλος τραγουδούν πάλι όλες μαζί, διαφορετικούς στίχους η Ζαμπέτα, τα υπόλοιπα κορίτσια για την επιστροφή στο σχολείο και αυτή για το νοικοκυριό της.

Βασικό θέμα του έργου:

Ένα κορίτσι που παράτησε το σχολείο σε μικρή ηλικία, ύστερα από δική της επιλογή και διδάσκει μόνο τα μαθήματα των γαλλικών του πιάνου και του μπαλέτου ξανασυναντάτε με τις παλιές της συμμαθήτριες. Ομολογείται πως δεν διδάσκει τα υπόλοιπα μαθήματα του σχολείου γιατί τα θεωρεί ανούσια. Στη συνέχεια όμως ξεδιπλώνεται η αμάθειά της και την καθιστά στόχο χλευασμού από τις φίλες της. Προβάλλεται η αμάθεια και η επιλογή της κοπέλας που αποδείχθηκε λανθασμένη.

Παρατηρήσεις:

Στο έργο εκτελλίσεται μια μέρα της Μαρίας, η οποία έχει αφήσει το σχολείο και διδάσκει στο σπίτι μόνο γαλλικά και πιάνο κα της υπηρέτριάς της Ζαμπέτας. Η πρώτη έχει καλέσει κάποιες παλιές της φίλες από το σχολείο για φαγητό, χορό και συζήτηση. Μέσα σε άλλα οι φίλες της τη ρωτούν γιατί δεν διδάσκει τα υπόλοιπα μαθήματα που διδάσκονται στο σχολείο και η Μαρία απάντησε πως δεν τα αντέχει και δεν τα θεωρεί χρήσιμα. Αλλάζοντας συζήτηση αποκαλύπτεται η αμάθεια της Μαρίας σε θέματα γεωγραφίας, οπότε οι φίλες της την περιπαίζουν. Η ίδια στεναχωριέται, κατανοεί τα λάθη της και υπόσχεται να γίνει επιμελής και στα υπόλοιπα μαθήματα, ξαναγυρνώντας στο σχολείο. Σε όλη τη διάρκεια, η συνομήλική της υπηρέτρια Ζαμπέτα συμμετέχει στο έργο, κυρίως ενθαρρύνοντας τη Μαρία, κάνοντας τις δουλειές της και τραγουδώντας για το νοικοκυριό. Είναι πολύ έντονη η διαφορά ανάμεσα στους

δύο πρωταγωνιστικούς χαρακτήρες, καθώς η Μαρία προέρχεται από μια εύπορη οικογένεια, που ζει στην πρωτεύουσα, διδάσκεται με ιδιαίτερους δασκάλους, δε φαίνεται να της λείπει κάτι και παρά όλα αυτά δεν εκμεταλλεύεται τις ευκαιρίες που της έχουν δοθεί, ενώ αντίθετα η Ζαμπέτα είναι κοντά στα 14 της χρόνια, ήδη δουλεύει υπηρετώντας την οικογένεια της Μαρίας, δεν έχει δικαίωμα στη μάθηση και τη γνώση και οι υποχρεώσεις της περιορίζονται στο νοικοκυριό του σπιτιού. Υπογραμμίζεται έντονα η διαφορά ανάμεσα στις κοινωνικές τάξεις και στις ευκαιρίες για μάθηση που είχε ο καθένας εκείνη την εποχή, κυρίως από την καθημερινότητα και τις επιλογές δύο συνομήλικων κοριτσιών. Το έργο είναι γραμμένο με ομοιοκαταληξία, περιέχει πολλά τραγούδια με διαφορετικούς στίχους για τη Μαρία και της φίλες της και διαφορετικά για τη Ζαμπέτα, είναι χωρισμένο σε πολλές σκηνές και περιέχει αρκετά σκηνικά και μέσα, όπως πιάνο, καθρέπτη, τραπέζι, που δεν ξανασυναντήθηκε μέχρι τώρα. Και εδώ υπάρχει ενδυματολογική διαφορά για την υπογράμμιση των κοινωνικών τάξεων, καθώς η Μαρία είναι ντυμένη με ένα καλό φόρεμα, ενώ η Ζαμπέτα, όπως αρμόζει σε μια υπηρέτρια, σύμφωνα με τη συγγραφέα του έργου.

Ο χωρισμός

Περιεχόμενο:

Οι δύο κύριοι χαρακτήρες του έργου είναι η Πολυξένη και η Αργυρή. Το έργο ξεκινά με ένα τραγούδι για το τέλος του σχολείου και την έναρξη των καλοκαιρινών διακοπών. Και η Φλώρα και η Πολυξένη και η Γαλανή θα φύγουν μακριά από την Αθήνα για διακοπές, η δεύτερη μάλιστα θα πάει σε κάποιο νησί για δύο μήνες. Είναι μάλιστα η πρώτη που θα φύγει, καθώς οι φίλες της παρατηρούν ότι είναι ήδη έτοιμη και πηγαίνει να πάρει κάτι που της έστειλε η μητέρα της, οπότε και αποχωρεί από τη σκηνή. Τα υπόλοιπα κορίτσια παραμένουν και φαίνονται στεναχωρημένες για την αποχώρηση της Πολυξένης, πιο πολύ από όλες η Αργυρή, καθώς θυμάται και την προηγούμενη χρονιά που πάλι χωρίστηκαν. Καθησυχάζεται όμως με τη σκέψη ότι σε 2 μήνες θα είναι και πάλι μαζί στο σχολείο. Άλλωστε και αυτήν θα φύγει για καλοκαιρινές διακοπές, όπως και η Ελένη, η Φανή, η Μαρία, η Κλειώ. Όταν ρωτάνε τη Σοφία για τις καλοκαιρινές της διακοπές, αποκρίνεται πως αυτή θα παραμείνει στην Αθήνα, καθώς θα μείνει και η φίλη της η Άννα. Κάποιες εκφράζουν συμπόνια απέναντι στα δύο κορίτσια που θα

μείνουν στην πρωτεύουσα, αλλά οι δυο τους δεν φαίνονται καθόλου στεναχωρημένες, παρά έχουν ήδη σχεδιάσει πώς θα περάσουν τις μέρες του καλοκαιριού.

Στην επόμενη σκηνή η Άννα με τραγούδι ανακοινώνει την επιστροφή της Πολυξένης, η οποία μπαίνει στη σκηνή με κλάματα. Όταν τη ρωτάει η Αργυρή τι συμβαίνει της δίνει να διαβάσει ένα γράμμα που κρατάει. Μαθαίνεται λοιπόν πως η Πολυξένη δεν θα ξαναγυρίσει το Σεπτέμβριο στην Αθήνα και όλα τα κορίτσια στεναχωριούνται στο άκουσμα των νέων. Η Αργυρή εκφράζει τη θλίψη της και αναπολεί τις όμορφες στιγμές με την Πολυξένη, καθώς η δεύτερη δίνει υπόσχεση ότι δεν θα την ξεχάσει και θα την σκέφτεται καθημερινά. Όταν η Μαρία ρωτάει την Πολυξένη αν θα θυμάται και τις υπόλοιπες, αυτή ομολογεί την αγάπη της για τα παιδικά χρόνια που πέρασαν και υπόσχεται πως δεν θα ξεχάσει ούτε αυτές και αμέσως τους δίνει το λεύκωμά της για να της το υπογράψουν. Αποχωρούν όλες εκτός από την Αργυρή.

Στην τέταρτη σκηνή η Πολυξένη και η Αργυρή τραγουδάνε με θλίψη για την παρούσα κατάσταση. Η Πολυξένη δίνει στην Αργυρή το χρυσό της σταυρό και η Αργυρή μια εικόνα της, ως ενθύμια η μια στην άλλη. Κλείνουν το τραγούδι τους εκφράζοντας την επιθυμία τους κάπου, κάποτε να συναντηθούν ξανά.

Τα υπόλοιπα κορίτσια επιστρέφουν με το πλέον γραμμένο λεύκωμα και προτρέπουν την Πολυξένη να το διαβάσει. Χωρίς όμως να προλαβαίνει τους υπόσχεται ότι θα το διαβάξει όταν είναι μακριά, τις ευχαριστεί και τις αποχαιρετά.

Τέλος τραγουδούν όλες μαζί ένα τραγούδι που εκφράζει τη θλίψη για τον ξενιτεμό της Πολυξένης, αλλά εξυμνούν και τη δύναμη της φιλίας που τις ενώνει.

Βασικό θέμα του έργου:

Ο αποχωρισμός μιας κοπέλας από την παρέα της όχι μόνο για τις καλοκαιρινές διακοπές, αλλά για πάντα και οι συνέπειες τις ξενιτιάς, ανάμεσα στις ανθρώπινες σχέσεις, πόσο μάλλον ανάμεσα στις παιδικές φιλίες.

Παρατηρήσεις:

Το έργο διαδραματίζεται εν όψη των καλοκαιρινών διακοπών, όταν όλα τα κορίτσια, εκτός από τη Σοφία και την Άννα θα αποχωριστούν για τις καλοκαιρινές τους διακοπές. Ξέρουν όμως ότι θα επιστρέψουν το Σεπτέμβριο. Η Πολυξένη όμως, φέρνει άσχημα

νέα στις φίλες της, καθώς τους ανακοινώνει πως δεν θα ξαναγυρίσει στην Αθήνα. Η Πολυξένη και η Αργυρή, που φαίνονται να είναι πιο κοντά μεταξύ τους από ό,τι με τα άλλα κορίτσια έχουν εκλάβει το θέμα αρκετά βαρέως και εκφράζουν και οι δύο τη θλίψη τους και την επιθυμία τους να ξανασυναντηθούν. Όλα τα κορίτσια είναι στεναχωρημένα, γράφουν στιχάκια στην Πολυξένη για να τις θυμάται, ενώ η ίδια και η Αργυρή ανταλλάζουν ενθύμια. Κάνουν λόγο για τα όμορφα και αξέχαστα παιδικά τους χρόνια, όσο και για τη δύναμη της φιλίας που ενώνει την παρέα τους. Και πάλι σε καθημερινά πλαίσια, ενώ όλα φαίνονται ότι θα κυλήσουν ομαλά και χαρούμενα, τα άσχημα νέα του αποχωρισμού από μια φίλη τους χαλάει τη διάθεση των κοριτσιών. Είναι ευδιάκριτο ότι αναφέρεται σε αποχωρισμό, ίσως και σε ξενιτιά, σε μια πολύ ευαίσθητη ηλικία, αυτή της προεφηβίας. Η αγάπη και η φιλία είναι έντονα χαρακτηριστικά του έργου, καθώς και η θλίψη που βιώνουν οι χαρακτήρες. Το κείμενο είναι γραμμένο με ομοιοκαταληξία, υπάρχουν αρκετά τραγούδια, αρχικά με ζωνή και χαρούμενη διάθεση, αλλά καταλήγουν σε γλυκόπικρα άσματα, που εξυμνούν τη θλίψη του χωρισμού και τη φιλία. Οι κύριοι χαρακτήρες είναι δύο, ενώ οι υπόλοιποι δευτερεύοντες.

Πρωταπριλιάτικο πικ-νικ

Περιεχόμενο:

Στο έργο συμμετέχουν δύο συμπλέγματα κοριτσιών, δώδεκα στο σύνολο ηλικίας 11-14. Στο α' σύμπλεγμα συμμετέχουν η Κατίνα, η Ελπίς, η Ειρήνη, η Άννα, η Θάλεια και η Φλώρα, ενώ στο β' σύμπλεγμα η Φρόσω, η Ελένη, η Λουκία, η Γαλήνη, η Σοφία και η Μαρίκα. Όλα τα κορίτσια είναι καταλλήλως ενδεδυμένα για εκδρομή. Κάνει είσοδο στη σκηνή το α' σύμπλεγμα με ένα τραγούδι που εξυμνεί την άνοιξη, τις πρώτες ζέστες, τον ερχομό του Απρίλη και την ημέρα της Πρωταπριλιάς και ετοιμάζουν τις φάρσες που θα σκαρφιστούν.

Με πεζό λόγο πλέον, τα κορίτσια τ' α' συμπλέγματος βιάζονται να σκαρφιστούν κάποιο ψέμα για το β' σύμπλεγμα πριν προλάβουν να έρθουν. Το βάρος αρχικά πέφτει στην Κατίνα, καθώς όπως φαίνεται αυτή συνηθίζει να πλάθει τέτοιες ιστορίες και οι φίλες της τη χαρακτηρίζουν «τρελή». Η Κατίνα εμφανίζεται θιγμένη και υποστηρίζει πως δεν έχει σκαρφιστεί ποτέ κάτι για να περιπαίξει τις φίλες της. Η ιδέα τελικά έρχεται από την Ελπίδα και αναφέρεται στη Μαρίκα που ανήκει στο β' σύμπλεγμα. Η Μαρίκα

είναι μια όχι καλή μαθήτρια και η φάρσα των κοριτσιών προβλέπει να της πουν πως είδαν τους βαθμούς, ότι τα πήγε άριστα, ενώ όλοι οι προηγούμενοι της βαθμοί κυμαίνονταν από το 0 μέχρι το 3. Τα υπόλοιπα κορίτσια γελούν και αναρωτιούνται αν θα καταλάβει το ψέμα, αλλά η Ελπίδα τις καθησυχάζει και υποτιμά τη νοημοσύνη της. Τον λόγο παίρνει η Ειρήνη που εκφράζει την πείνα της οπότε και τα κορίτσια αρχίζουν να προετοιμάζουν το γεύμα τους. Χωρίς όμως να το γνωρίζουν, η Μαρίκα κρυφάκουσε τη σκευωρία που ετοιμάζουν εις βάρος της και γυρνάει στα υπόλοιπα κορίτσια του β' συμπλέγματος να ετοιμάσουν τη δική τους φάρσα. Παράλληλα τα κορίτσια του α' συμπλέγματος βγάζουν από τα καλάθια τους τα εδέσματα που ετοίμασαν και τα τοποθετούν στο τραπέζι. Η Κατίνα που έχει το μεγαλύτερο καλάθι βγάζει αρχικά αλάτι, πιπέρι, λάδι και ξύδι, καθώς και φύλλα σε περίπτωση που δεν είχαν πιάτα. Η Ειρήνη τη θαυμάζει για την προνοητικότητα της, αλλά την κατηγορεί για την έλλειψη φαγητού. Τα κορίτσια λοιπόν ξεκινούν να ζητάνε φαγητά όπως κοτόπουλο, γαλοπούλα, παστίτσιο κ.α. και η Κατίνα φαίνεται πως ήρθε καλά προετοιμασμένη για να ικανοποιήσει τις απαιτήσεις όλων των κοριτσιών, καθώς έφερε και κρασί για να γιορτάσουν. Τα κορίτσια ξεκινούν το γεύμα τους και παράλληλα τραγουδούν δύο άσματα για όλα τα εδέσματα που έχουνε μπροστά τους, τσουγκρίζουν με το κρασί και εύχονται για παντοτινή χαρά.

Το β' σύμπλεγμα κάνει είσοδο στη σκηνή με ένα τρίτο τραγούδι και βάζουν αμέσως σε εφαρμογή τη φάρσα που σχεδίασαν, ρωτώντας τις υπόλοιπες αν άκουσαν τη μουσική και τους χορούς. Τα κορίτσια του β' συμπλέγματος περιπαίζουν τα κορίτσια του α' που ξεκίνησαν το γεύμα τους τόσο νωρίς και χάσανε το πανηγύρι, που είχε πολύ κόσμο, ακόμα και Άγγλους, πυροτεχνήματα κλπ. Τις προτρέπουν λοιπόν να τρέξουν για να προλάβουν το υποτιθέμενο πανηγύρι πριν αυτό τελειώσει και ότι αυτές θα τους προσέχουν τα φαγητά μέχρι να γυρίσουν και να γευματίσουν όλες μαζί, όπως και γίνεται.

Τα κορίτσια του β' συμπλέγματος χαίρονται που έπιασε η φάρσα τους και ετοιμάζονται να φάνε τα πράγματα των υπόλοιπων κοριτσιών. Βάζουνε λοιπόν την Ελένη να παραφυλάει, καθώς τη φορτώνουν με μπόλικά φαγητά. Τα κορίτσια του β' συμπλέγματος ξεκινούν το φαγοπότι και επαναλαμβάνουν τα 2 τραγούδια του α' συμπλέγματος.

Καθώς τρώνε τα κορίτσια του β' συμπλέγματος, ακούνε θορύβους, αλλά η Ελένη τις προτρέπει να μην ανησυχούν. Τα κορίτσια του α' συμπλέγματος επιστρέφουν ορμητικά και παραπονιούνται στις υπόλοιπες για τη φάρσα που τους ετοίμασαν. Συγκεκριμένα η Μαρίκα ειρωνεύεται την Ελπίδα, καθώς η ίδια που την κορόιδεψε για την εξυπνάδα της, την πάτησε από αυτήν. Οι κοπέλες του α' συμπλέγματος γύρισαν απογοητευμένες, καθώς είχαν προσδοκίες για το πανηγύρι, αλλά απογοητεύονται ακόμα περισσότερο όταν συνειδητοποιούν πως τα κορίτσια του β' συμπλέγματος έφαγαν όλο τους το φαγητό. Η Μαρίκα συνεχίζει να περιπαίζει τα ήδη στεναχωρημένα κορίτσια, λέγοντάς τους ότι τάισαν και τον υποτιθέμενο σκύλο τους Ντικ.

Ακολουθεί ένα τραγούδι που συμμετέχουν και τα δύο συμπλέγματα, οι μεν που απήλαυσαν το γεύμα και οι δε που το έχασαν, ένα δεύτερο που αποφασίζουν να τα ξαναβρουνε και να μοιραστούν τα υπόλοιπα φαγητά και ένα τρίτο που περιέχει ευχές για την επόμενη πρωταπριλιά.

Βασικό θέμα του έργου:

Δύο ξέχωρες παρέες που κάνουν πικ-νικ την Πρωταπριλιά. Η πρώτη ετοιμάζει μια φάρσα για τη δεύτερη, αλλά τελικά οι ρόλοι αντιστρέφονται και πέφτουν οι ίδιες στην παγίδα.

Παρατηρήσεις:

Δώδεκα κορίτσια, δύο διαφορετικών ομάδων ετοιμάζονται για το πρωταπριλιάτικο πικ-νικ τους. Η πρώτη ομάδα ετοιμάζει μια φάρσα εις βάρος της Μαρίκας, που ανήκει στη δεύτερη ομάδα, εν αγνοία τους όμως η Μαρίκα τις κρυφακούει και ετοιμάζει και αυτή την εκδίκησή της. Τα κορίτσια της πρώτης ομάδας ετοιμάζονται να ξεκινήσουν το γεύμα τους, όταν τα κορίτσια της δεύτερης εισέρχονται και τους κάνουν λόγο για ένα υποτιθέμενο πανηγύρι, τις προτρέπουν να πάνε εκεί και αυτές τους τρώνε το φαγητό. Με την επιστροφή των κοριτσιών εκφράζεται η θλίψη τους που ξεγελάστηκαν, πόσο μάλλον από τη Μαρίκα που τη θεωρούσαν κουτή και που τελείωσαν όλα τους τα φαγητά. Τα κορίτσια συμφιλιώνονται και μοιράζονται όλες μεταξύ τους τα εναπομείναντα εδέσματα. Ένα προσχεδιασμένο πικ-νικ δεν πηγαίνει τόσο καλά για όλα τα κορίτσια. Οι μεν ξεκινούν με διάθεση ν κάνουν φάρσα σε μια κοπέλα της οποίας αμφισβητούν τη νοημοσύνη της, αλλά καταλήγουν να ξεγελιούνται από την ίδια. Το μήνυμα που περνάει είναι ότι κανείς δεν πρέπει να υποτιμά τους ανθρώπους γύρω του και να μην τους περιπαίζει. Γιατί εύκολα μπορεί να βρεθεί αυτός στη θέση του.

Φαίνεται ότι ο θύτης έγινε θύμα, καθώς υποτίμησε την αξία του αντιπάλου. Το πλαίσιο αντανακλά το απλό και καθημερινό στοιχείο, αναφέρεται σε πανηγύρια, εξοχές και πικνικ, ευχάριστα δηλαδή πράγματα που συνθέτουν μια όμορφη καθημερινότητα. Το έργο είναι γραμμένο με ομοιοκαταληξία, περιέχει αρκετά τραγούδια και παραλλαγές, καθώς και αρκετά σκηνικά. Ο ρουχισμός των χαρακτήρων θέλει να φορούν ρούχα κατάλληλα για εκδρομή και ψάθινα καπέλα.

Αποκριάτικο

Περιεχόμενο:

Στο παρακάτω έργο συμμετέχουν έξι άτομα, ηλικίας 11-15. Το έργο ξεκινά με δύο κορίτσια, την Ελένη και τη Μαρία, ηλικίας 12-15, να τραγουδούν για τις αποκριές και πως θα τις γιορτάσουν. Τον διάλογο ξεκινά η Ελένη, δείχνοντας στη Μαρία ένα προσκλητήριο για το αποκριάτικο πάρτι κάποιας Σοφίας και η δεύτερη ρωτάει εάν επιθυμεί να πάνε. Η Ελένη όμως είναι πολύ πεινασμένη και προτιμάει να συζητήσει το θέμα τρώγοντας, ωστόσο η Μαρία της το ζητάει με περίσσιο πόθο και η Ελένη συμφωνεί να παραστούν.

Στη δεύτερη σκηνή εισέρχεται η Μαργαρώ, η υπηρέτρια του σπιτιού και τα κορίτσια της παραγγέλνουν να τους φέρει άμεσα να γευματίσουν, χωρίς χρονοτριβές και καθυστερήσεις και αν τυχόν κάποιος τις ζητήσει να μην τον δεχθεί. Η Μαργαρώ, χωρίς να μιλάει, απλά νεύοντας ακολουθεί τις οδηγίες και χάνεται από τη σκηνή.

Έπειτα, τα δύο πρώτα κορίτσια συζητούν πώς θα μασκαρευτούν για το πάρτι, αποφασίζουν η μια βλάχα και η άλλη ανθοπώλης περιμένοντας όχι και τόσο υπομονετικά τη Μαργαρώ να τις σερβίρει. Η Μαργαρώ επιστρέφει στη σκηνή και φέρνει νέα πως υπάρχουν τρεις μασκαράδες στην είσοδο που επιμένουν να συναντήσουν τα δύο κορίτσια. Η Μαρία ζητά από τη Μαργαρώ να φέρει τους επισκέπτες μέσα και να ετοιμάσει τσάι.

Στην επόμενη σκηνή εισέρχονται οι τρεις μασκαράδες, καλυμμένοι με σεντόνια και τα κορίτσια τους καλωσορίζουν, τους προσφέρουν κάθισμα και οι ίδιοι παραδέχονται πως είναι κουρασμένοι μετά από το μεγάλο τους ταξίδι.

Το σκηνικό θέλει να παίζει μουσική καθώς οι μασκαράδες κινούνται στο χώρο, προσφέροντας λουλούδια στα κορίτσια. Η Ελένη και οι Μαρία, τραγουδώντας στιχάκια

θαυμάζουν τους μασκαράδες, αυτοί τους προσφέρουν δώρα, αυτές ρωτούν να μάθουν από που ήρθαν και αυτοί ξεκινούν να περιγράφουν τον τόπο από τον οποίο ξεκίνησαν το ταξίδι τους. Καθώς συμβαίνει αυτό οι μασκαράδες κινούνται στο χώρο, στηρίζουν με χειρονομίες τα λόγια τους και τραγουδούν (και μιλούν) με αλλαγμένη φωνή. Τα κορίτσια προσπαθούν να φανερώσουν τα πρόσωπά τους, αλλά μάταια. Καταλήγουν οι μασκαράδες να ομολογούν πως έρχονται από την Κωνσταντινούπολη και συνεχίζουν με το τραγούδι τους να εξυμνούν τις ομορφιές της.

Αφού τελειώσουν το τραγούδι, η Ελένη και η Μαρία παραδέχονται πως οι φωνές των μασκαράδων είναι οικείες, αλλά αδυνατούν να τις αναγνωρίσουν. Συνεχίζοντας τις ερωτήσεις ομολογούν πως ήταν συμμαθήτριες και έτσι η Ελένη αναγνωρίζει τον πρώτο μασκαρά, την Κάκια. Την υποδέχεται πλέον θερμά και φιλικά και τη ρωτούν πως βρέθηκε εκεί. Η Κάκια προτρέπει τα κορίτσια να αναγνωρίσουν πρώτα και τους άλλους δύο μασκαράδες και έπειτα θα συζητήσουν. Η Ελένη και η Μαρία αναγνωρίζουν και τους άλλους δύο, ως Κλειώ και Φλώρα και ξεκινούν τη συζήτηση. Τα κορίτσια φαίνονται πολύ χαρούμενα για αυτή την επανένωση.

Στην έκτη πλέον σκηνή επιστρέφει η Μαργαρώ μετά από έκκληση των κοριτσιών για να φέρει το τσάι και τα συναφή, όπως και συμβαίνει. Τραγουδούν λοιπόν ένα άσμα καθώς σερβίρουν το τσάι. Τραγουδά και η Μαργαρώ, χωρίς να την ακούνε οι υπόλοιπες και φαίνεται να ζηλεύει τα κορίτσια, να θέλει να κάτσει μαζί τους, αλλά δεν έχει γνώση για τα πράγματα τα οποία μιλάνε. Η Ελένη όμως την προσκαλεί κοντά για να της δώσει τσάι και βουτήματα, καθώς η Μαργαρώ την ευχαριστεί και φεύγει από τη σκηνή.

Αφού τελειώσει το τραγούδι η Ελένη προτρέπει τα κορίτσια να της πουν την ιστορία τους. Όπως φαίνεται τα κορίτσια-μασκαράδες έφυγαν από το σχολείο που όλες μαζί φοιτούσαν πριν από ένα χρόνο για να παν στη Σάμο, αν και αυτές είχαν πάντα την ελπίδα πως θα ξαναγυρίσουν στην Αθήνα. Για τα Χριστούγεννα όμως δέχτηκαν πρόσκληση από κάποιον θείο τους στη Κωνσταντινούπολη να περάσουν εκεί τις γιορτές, όπως και συνέβη. Η Κλειώ, η Κάκια και η Φλώρα παραδέχονται στις φίλες τους ότι ο θείος τους, τις δίνει ένα αξιόλογο χαρτζιλίκι και εν όψη των εορτών τις ρώτησε τι δώρο θα ήθελαν. Ανάμεσα από βραχιόλια, φορέματα, βιβλία και χρήματα, τα κορίτσια του ζήτησαν να επιστρέψουν στο σχολείο. Η Ελένη παρομοιάζει τον εν λόγω θείο ως χαρακτήρα βγαλμένο από παραμύθι. Η Μαρία αλλάζει τη συζήτηση,

ξαναγουρίζοντας στο πάρτι της Σοφίας με την πρόταση να πάνε όλες τους εκεί μασκαρεμένες για να περάσουν ένα όμορφο βράδυ επανασύνδεσης.

Στην όγδοη και τελευταία σκηνή ξεκινά να τραγουδά η Μαργαρώ και να παραπονιέται στις υπόλοιπες να μην την αφήσουν αυτή μόνη στο σπίτι, τα υπόλοιπα κορίτσια συμφωνούν μετά χαράς και την κατονομάζουν «μικρό ποντικάκι μας», και αυτήν αποφασίζει να ντυθεί όμορφα με μακριά φούστα και κόκκινη κορδέλα στα μαλλιά. Το έργο τελειώνει με τη Μαρία να προτρέπει τα υπόλοιπα κορίτσια να ετοιμαστούνε για το πάρτι και κλείνει και με τα έξι κορίτσια να τραγουδούν το εισαγωγικό τραγούδι.

Βασικό θέμα του έργου:

Εν όψη ενός αποκριατικού πάρτι δύο αδερφές και η υπηρέτρια τους επανασυνδέονται με άλλες τρεις κοπέλες που είχαν ξενιτευτεί από τον τόπο τους, όχι με δική τους επιλογή, αλλά επέστρεψαν και στην Αθήνα αλλά και στο σχολείο. Παρουσιάζονται και ταξικές διαφορές ανάμεσα στις ιδιοκτήτριες και στην υπηρέτρια που στο τέλος όμως εξισώνονται.

Παρατηρήσεις:

Εν όψη των αποκριατικών εορτών στο σπίτι της Μαρίας και της Ελένης καταφθάνει μια πρόσκληση για το αποκριατικό πάρτι της Σοφίας. Τα κορίτσια αποφασίζουν να πάνε, αφού γευματίσουν και παραγγέλνουν στην εντεκάχρονη υπηρέτρια του σπιτιού να ετοιμάσει το τραπέζι με κάπως ανορθόδοξο τρόπο. Στη συνέχεια δέχονται επίσκεψη από τρεις μασκαράδες που δεν αποκαλύπτουν την ταυτότητά τους, παρά μόνο να τις αναγνωρίσουν τα κορίτσια. Αποδεικνύεται πως ήταν τρεις παλιές φίλες και συμμαθήτριες που όμως τον τελευταίο χρόνο αφήσαν το σχολείο και την Αθήνα για να ξενιτευτούν στη Σάμο. Εξέφρασαν όμως την επιθυμία σε κάποιον θείο τους για την επιστροφή τους, όπως και συνέβη. Τα κορίτσια χορεύουν και τραγουδούν όλες μαζί και αποφασίζουν να πάνε όλες μαζί στο αποκριατικό πάρτι, μαζί μάλιστα και με την υπηρέτρια, τη Μαργαρώ. Σε όλο το έργο είναι έντονο το σημείο της ταξικής διαφοράς, ανάμεσα στις δύο ιδιοκτήτριες του σπιτιού και στην υπηρέτρια, καθώς στον πρώτο τους διάλογο της μιλάνε κάπως απότομα, παρόλο που είναι κοντά στην ηλικία, πιο συγκεκριμένα η υπηρέτρια είναι μικρότερη. Έπειτα, με την έλευση των κοριτσιών-μασκαράδων και τη συζήτησή τους, καθώς απολαμβάνουν το τσάι τους, η Μαργαρώ εκφράζει τη καλοπροαίρετη ζήλεια της απέναντι στην καθημερινότητα των κοριτσιών.

Ακόμα και όταν αναφέρονται στο τσάι, που όπως υποστηρίζει η Μαρία και η Ελένη είναι από τη Βομβάη, η Μαργαρώ δεν έχει ιδέα τι σημαίνει αυτό. Γενικά υπογραμμίζεται η διαφορά ανάμεσα στις τρεις τους, καθώς οι μεν είναι μορφωμένες και με μια όμορφη καθημερινότητα, τουλάχιστον για τα δεδομένα της Μαργαρώς, ενώ η δε περιορίζει τη καθημερινή της ρουτίνα στο νοικοκυριό και στη εξυπηρέτηση των ιδιοκτητών. Ωστόσο η Μαρία και η Ελένη, καθώς και τα άλλα τρία κορίτσια, φαίνονται έπειτα φιλικές και δεκτικές με τη Μαργαρώ, καθώς και μοιράζονται μαζί της το τσάι και τα βουτήματα, αλλά το κυριότερο, αποφασίζουν να πάρουν και αυτή μαζί τους στο αποκριάτικο πάρτι. Επίσης θίγονται θέματα και πάλι, όπως αυτό της ξενιτιάς, του αποχωρισμού που ήταν έντονα την εποχή εκείνη, αλλά πλέον και ο γυναικείος αναλφαβητισμός. Όπως βλέπουμε τα κορίτσια-μασκαράδες δεν ζητούν από το θείο τους απλά να γυρίσουν στην Αθήνα, αλλά κατά τα λεγόμενα «για δώρον να μας έστειλνε και πάλι στο σχολείο». Αντανακλάται η καθημερινότητα, απλή, ενόψει των αποκριάτικων γιορτών, σε σκηνές ρουτίνας, όπως το γεύμα, μια επίσκεψη, η ώρα για το τσάι κλπ. Το κείμενο είναι γραμμένο με ομοιοκαταληξία, περιέχει πολλά τραγούδια, κυρίως ζωηρά και πλούσια σκηνικά.

Σύγχρονο Παιδικό Θέατρο

Τα παρακάτω θεατρικά έργα ανήκουν στο βιβλίο «Σύγχρονο Παιδικό Θέατρο» του Κωνσταντίνου Ι. Δημόπουλου, ο οποίος τελείωσε τις σπουδές του στο Διδασκαλείο Θεσσαλονίκης, εργάστηκε ως δάσκαλος στην Κατερίνη και έπειτα στράφηκε σε πολιτική καριέρα. Σπούδασε επίσης στη Νομική Σχολή Θεσσαλονίκης, και άσκησε το νομικό του επάγγελμα, υπερασπιζόμενος αντιστασιαστές αγωνιστές, την ύστερη περίοδο του Εμφυλίου πολέμου.

Τα θεατρικά που περιέχονται στο βιβλίο διαδραματίστηκαν στην εορτή λήξης του σχολικού έτους 1936, στο Α΄ Δημοτικό σχολείο Κατερίνης, με συμμετοχή των μαθητών του σχολείου και έπειτα από προετοιμασία του εκπαιδευτικού προσωπικού.

Η φορολογία των χοί(η)ρων

Περιεχόμενο:

Το έργο είναι δίπρακτη κωμωδία, συμμετέχουν πολλά άτομα, τα δύο από αυτά πρωταγωνιστούν, ηλικίας 12 ετών. Στην α΄ σκηνή της α΄ πράξης του έργου συναντάται ο Γιώργης Αεροβατίδης, ένας καφετζής ενός μικρού χωριού και ο Παναγιώτης Ντούρος, ενοικιαστής των φόρων, στη μεγάλη πόλη της περιοχής, χαιρετιούνται και συζητάνε τα νέα τους. Έτσι ο Παναγιώτης αποκαλύπτει στον Γιώργη ότι αγόρασε σε δημοπρασία τους φόρους και ζητάει από αυτόν, ως καφετζής, να εισπράττει αυτός του χωριού του. Ο Γιώργης αρχικά προσπαθεί να αρνηθεί και παραπονιέται για το φόρτο εργασίας του ως καφετζής, λέγοντας πως θα είναι ακόμα ένα βάρος για αυτόν. Ο Παναγιώτης από την άλλη προσπαθεί να τον πείσει ότι είναι απλή και εύκολη δουλειά, ότι απλά θα κόβει αποδείξεις και θα εισπράττει τα χρήματα. Ο Γιώργης φαίνεται να πείθεται και ρωτάει για τους φόρους που καλείται να εισπράξει και ο Παναγιώτης του απαντά ότι θα εισπράττει από «τας αίγας, τας αγελάδας και τους χοίρους». Επειδή όμως ο Γιώργης είναι άνθρωπος αμόρφωτος και η συνεννόηση γίνεται λεκτικά, παρεξηγεί τη λέξη χοίρους με νόημα τα γουρούνια και τη μεταφράζει ως χήρους, τους άντρες δηλαδή που απεβίωσαν οι σύζυγοί τους. Βεβαιώνει τον Παναγιώτη να μην ανησυχεί και ότι θα φέρει τη δουλειά εις πέρας.

Στη δεύτερη σκηνή συναντώνται έπειτα από αρκετό καιρό και ο Παναγιώτης ρωτάει το Γιώργη για την εισπραξη των φόρων. Ο ίδιος διαβάζοντας από το τετράδιό

του κάνει την απογραφή. Σε αυτό το σημείο ο Γιώργης, καθώς ανακοινώνει τους φόρους κάνει κάποια γραμματικά λάθη όπως αγελαδών-αγελάδων και αίγων-αιγών. Ο Παναγιώτης τον διορθώνει, αλλά αυτός το θεωρεί μικρής σημασίας. Με τις απολαβές των φόρων ο Παναγιώτης απελπίζεται, καθώς δεν ανταποκρίνονται ούτε στις προσδοκίες του, ούτε στο ποσό με το οποίο αγόρασε τους φόρους, ούτε όμως και στους υπολογισμούς του, καθώς είχε υπολογίσει στη φορολογία πολλών, συγκεκριμένα ογδόντα χοίρων, που ήταν και η μεγαλύτερη. Ο Γιώργης του αποκρίνεται πως δεν τα υπολόγισε σωστά, καθώς έχουσε μόνο επτά χήρους και οι τρεις δεν πλήρωσαν καν. Ο Παναγιώτης λίγο εξαγριωμένος και αρκετά απελπισμένος, ζητάει τα ονόματα των τριών που αρνήθηκαν, ώστε να τους οδηγήσει στη δικαιοσύνη, όπου θα αναγκαστούν να πληρώσουν τον προστιθέμενο φόρο και καλεί τον Γιώργη για μάρτυρα, ο οποίος συμφωνεί με προθυμία.

Η β' πράξη του έργου εκτυλίσσεται στο Ειρηνοδικείο. Πολύς κόσμος είναι μαζεμένος, κάνοντας φασαρία, ο χωροφύλακας τους συνετίζει, καθώς κάνει την είσοδό του στη σκηνή ο Ειρηνοδίκης και ξεκινά η συνεδρίαση. Αρχικά φωνάζει τα ονόματα του ενάγοντα, τον Παναγιώτη, και έπειτα τους εναγόμενους, Δημήτριο Κουμπούρα, Διονύσιο Φτωχοπρόδρομο και Αθανάσιο Σελεπιτζή και αυτοί δηλώνουν την παρουσία τους. Έπειτα ο Ειρηνοδίκης απαγγέλει τις κατηγορίες και καλεί τον Γιώργη ως μάρτυρα να καταθέσει την αλήθεια, αφού ορκιστεί πάνω στη Βίβλο, όπως και γίνεται. Ο Γιώργης λέει την ιστορία του πως οι τρεις αυτοί χήροι αρνήθηκαν να πληρώσουν το φόρο που τους αναλογούσε. Ξανά ο Ειρηνοδίκης φωνάζει κάθε έναν από τους κατηγορούμενους χωριστά για να καταθέσουν και αυτοί, ρωτώντας τους γιατί δεν έκαναν το καθήκον τους προς τους νόμους, τους περιφρονεί και τους χαρακτηρίζει κακομαθημένους, κουτοπόνηρους, δεν δέχεται τις δικαιολογίες τους για την αποφυγή μίσθωσης των φόρων, τους επιβάλλει νέα πρόστιμα και τέλος προστάζει τον χωροφύλακα να τους συνοδεύει εκτός αίθουσας. Η ετυμηγορία του δεν αλλάζει και στον τρίτο κατηγορούμενο, ο οποίος προσπαθεί να δικαιολογηθεί για την αποφυγή μίσθωσης του φόρου ομολογώντας πως ξόδεψε όλα τα υπάρχοντά του για να σώσει τη γυναίκα του από την αρρώστια, και όχι μόνο δε σώθηκε, αλλά δεν είχε πλέον λεφτά για να τη θάψει. Ο Ειρηνοδίκης πάλι δεν πείθεται και αυτή τη φορά φανερά εξαγριωμένος με την συμπεριφορά του κατηγορούμενου, τον ρωτάει γιατί από τα τόσα χρήματα που πήρε, αφού έσφαξε το χοίρο του, δεν διέθεσε κάποια για να πληρώσει τους φόρους του, οπότε και ο κατηγορούμενος μπερδεύεται, προσπαθώντας να κατανοήσει την εμπλοκή του

γουρουνιού στην υπόθεση και απολογείται λέγοντας πως αυτός δεν είναι κάτοχος κανενός γουρουνιού και πως, αν όντως ήταν, θα πλήρωνε τους φόρους του και με το παραπάνω. Κάπου εδώ ξετυλίγεται η παρεξήγηση του χήρου-χοίρου, καθώς ο Ειρηνοδίκης, ακόμα πιο εξαγριωμένος από πριν ρωτά τον κατηγορούμενο για ποιο λόγο να δικάζουνε και αυτός απαντά ότι πέθανε η γυναίκα του και είναι χήρος και ότι οι χήροι φορολογούνται.

Απελπισμένος πλέον ο Ειρηνοδίκης με την τροπή των πραγμάτων ρωτά τον Παναγιώτη για ποιον λόγο κατηγορεί τους τρεις και ο ίδιος σαστισμένος με την συνειδητοποίηση του ζητήματος αποποιείται τις ευθύνες του και κατηγορεί τον Γιώργη. Ο Ειρηνοδίκης στρέφεται στο Γιώργη που έχει μείνει άναυδος με το κατόρθωμά του, αλλά αποποιείται και αυτός τις ευθύνες του και ρίχνει το φταίξιμο στην Ελληνική Γλώσσα και όχι στη δική του αμάθεια. Καταλήγουν ότι και οι τρεις κατηγορούμενοι είναι αθώοι, ο Ειρηνοδίκης απολογείται για το λάθος, αλλά λόγω νομοθεσίας δεν επιτρέπεται η άμεση ανάκληση της ποινής για αυτό και τους προτρέπει να επανέλθουν άλλη μέρα, προκειμένου να αθωωθούν.

Βασικό θέμα του έργου:

Η αμάθεια της σωστής Ελληνικής Γλώσσας ενός καφετζή έγινε αιτία για μια μεγάλη παρεξήγηση, κατά την είσπραξη της φορολογίας, με αποτέλεσμα τρεις αθώοι και φτωχοί άνθρωποι να οδηγηθούν στη Δικαιοσύνη και να τους επιβληθούν πρόστιμα, παρά τις προσπάθειές τους να εξηγήσουν την κατάσταση στον Ειρηνοδίκη. Το ζήτημα λύθηκε με τυχαίο τρόπο πολύ κοντά στο τέλος, αποδεικνύοντας έτσι, πως κάτι που θεωρείται απλό και δεδομένο μπορεί να οδηγήσει σε καταστροφικά αποτελέσματα.

Παρατηρήσεις:

Το έργο εξιστορεί μια κωμωδία που διαδραματίζεται σε κάποια περιοχή της επαρχίας. Ένα από τα κύρια χαρακτηριστικά της εποχής είναι το μοίρασμα υποχρεώσεων σε τυχαίους ανθρώπους, όπως ένας καφετζής του χωριού, ανεξαρτήτως μαθησιακού επιπέδου, απλά και μόνο επειδή θα ήταν βολικό να εισπράττει τους φόρους, καθώς ήταν κύρια μορφή στην περιοχή του και γνώριζε τους συντοπίτες του. Έπειτα η ανάδειξη της αμάθειας και της έλλειψης γνωστικού επιπέδου, καθώς και η ταξική διαφορά και οι οικονομικές συνθήκες της Ελλάδας. Και ο Γιώργης και οι τρεις κατηγορούμενοι φαίνονται άμαθοι και φτωχοί, καθώς ο πρώτος ήταν απλός καφετζής, οι άλλοι δεν είχαν την οικονομική δυνατότητα να πληρώσουν τους φόρους τους, όπως

αναφέρει χαρακτηριστικά ο ένας δεν είχε καν τη δυνατότητα να θάψει τη νεκρή του σύζυγο, κανείς δεν μπόρεσε να αντιταχθεί στα λεγόμενα του Ειρηνοδίκη, αφού ούτε αυτοί είχαν κατανοήσει το μπέρδεμα. Στον αντίποδα έχουμε τον μορφωμένο Ειρηνοδίκη και τον Παναγιώτη που φαίνεται να είναι σε μια ανώτερη κοινωνική τάξη, αφού παρέδωσε ένα κεφάλαιο, ώστε να νοικιάσει την είσπραξη τον φόρων, πράγμα που θα του απέφερε περισσότερα χρήματα. Επίσης η Δικαιοσύνη δε φαίνεται να αποδίδει όση προσοχή θα έπρεπε στις απολογίες των κατηγορουμένων, καθώς ο Ειρηνοδίκης τις απέρριπτε άμεσα, επιβάλλοντας στους κατηγορούμενους βαριά πρόστιμα που δεν είχαν την ικανότητα να πληρώσουν. Φτάνοντας στη λύση της παρεξήγησης όλοι αποποιούνται των ευθυνών τους, κατηγορώντας την Ελληνική Γλώσσα και όχι την ίδια την αμάθειά τους. Στη δεύτερη πράξη υπάρχουν αρκετά σκηνικά, καθώς διαδραματίζεται σε υποτιθέμενη αίθουσα Ειρηνοδικείου, και ο ρουχισμός ανάμεσα στους ρόλους διαφέρει, καθώς ο Ειρηνοδίκης φοράει βαριά πράγματα, που μαρτυρούν την ιδιότητά του, ενώ οι τρεις κατηγορούμενοι είναι ντυμένοι φτωχικά με πένθος στο μανίκι. Το έργο αναδεικνύει έμμεσα την ταξικότητα της κοινωνίας, το βαθμό στον οποίο τα χαμηλότερα κοινωνικά στρώματα εμφανίζονται απροστάτευτα στον πόθο για χρήμα και εξουσία των ανώτερων κοινωνικών στρωμάτων της ελληνικής κοινωνίας του μεσοπολέμου. Ενώ το γενικό πλαίσιο της είσπραξης τον φόρων αποτελεί κάτι καθημερινό, το βασικό μέρος του έργου διαδραματίζεται σε μια δικαστική αίθουσα και στην τεράστια παρεξήγηση που δημιουργήθηκε για να φτάσουν μέχρι εκεί. Είναι βέβαια κάτι που συμβαίνει, αλλά δεν θα μπορούσε να ενταχθεί στα πλαίσια της καθημερινότητας. Όλο το έργο αποτελείται από πεζούς διαλόγους.

Οι απενταριές του Μπαρμπακώστα

Περιεχόμενο:

Το παρακάτω έργο είναι μονόπρακτη οπερέτα και διαδραματίζεται σε ένα τσαγκαράδικο, του οποίου ιδιοκτήτης είναι ο Μπαρμπακώστας, ένας ανύπαντρος πενηντάρης. Με την άνοδο της αυλαίας εμφανίζονται οι δύο βοηθοί του Μπαρμπακώστα, ο Γιώργος και ο Γιάννης, να δουλεύουν στο μικρό τραπέζακι του μαγαζιού.

Με την είσοδό του ο Μπαρμπακώστας ξεκινά να καταριέται και να παραπονιέται για τη φύση της δουλειάς του, τις συνθήκες κάτω από τις οποίες εργάζεται και την οικονομική εξαθλίωσή του. Παρ' όλα αυτά χαιρετά τους βοηθούς του με χαρά και τους ρωτά αν ζήτησε κανείς την παρασκευή νέων παπουτσιών ή αν όλα αυτά είναι απλά για επιδιόρθωση. Ο Γιώργος του αποκρίνεται πως κανείς δεν παρήγγειλε καινούρια, παρά μόνο ήρθαν πέντε νέα για επιδιόρθωση. Ο Μπαρμπακώστας συνεχίζει το παράπονο και ρωτά να μάθει ποιοι είναι αυτοί οι πέντε χρησιμοποιώντας τη λέξη «χουβαρδάδες» για να τους χαρακτηρίσει. Ο Γιώργος του ονομάζει έναν γείτονα, συμβολαιογράφο στο επάγγελμα, ο οποίος μάλιστα ζήτησε να του επιστραφούν άμεσα, καθώς δεν είχε άλλο ζευγάρι παπουτσιών. Ο Μπαρμπακώστας απορεί αρχικά, αλλά και συμπονάει τον πελάτη του, καθώς συνειδητοποιεί, πως παρά το επάγγελμα του συμβολαιογράφου, κρίνοντας από τα παπούτσια, αντιμετωπίζει και αυτός οικονομικές δυσκολίες. Έπειτα ρωτάει για ένα άλλο ζευγάρι και μαθαίνει πως ανήκει στον διευθυντή της τράπεζας και αφού τα περιεργαστεί καλά εκφράζει και πάλι την απορία του για το λόγο που τα φοράει, καθώς τα παπούτσια είναι κατεστραμμένα και για το πώς ένας διευθυντής τράπεζας θα μπορούσε να φοράει τέτοια παπούτσια.

Πάνοντας δουλεία παραγγέλνει από την αδερφή του, Μαριγώ, να του κάνει έναν καφέ και πίνοντάς τον συνεχίζει να κάνει λόγο για την άσχημη φύση της δουλειάς που επέλεξε, για το μικρό του μεροκάματο, αλλά ομολογεί ότι ευχαριστεί τα βράδια να διασκεδάζει μερικώς και παροτρύνει το Γιώργο να ξεκινήσει το τραγούδι, μήπως και ανέβει το κέφι και γίνει η εργασία πιο διασκεδαστική,. Έτσι και γίνεται. Ξεκινάν λοιπόν ένα τραγούδι που αναφέρεται στο επάγγελμα αυτό του τσαγκάρη, πως μπαλώνουν και καθαρίζουν τα παπούτσια των πελατών, πως δουλεύουν ολημερίς και με μικρές αποδοχές.

Τελειώνοντας το τραγούδι ο Μπαρμπακώστας πλέον παραπονιέται για τη γενική κατάσταση της ζωής του, όντας ανύπαντρος, χωρίς οικογένεια και για όλα αυτά τα έξοδα που χρειάζεται για να πραγματοποιηθεί ένας γάμος, συμπεριλαμβάνοντας το γλέντι για τους φίλους του, οι οποίοι κάνουν την είσοδό τους στη σκηνή, εμφανώς μεθυσμένοι και τραγουδώντας το τραγούδι «Έλα βρε Χαραλάμψη». Ένας από αυτούς χαιρετά τον Μπαρμπακώστα και έπειτα με τη σειρά του αυτός, εμφανώς χαρούμενος για τη συνάντηση, αλλά και επειδή βλέπει τους φίλους του κεφάλτους. Χαρακτηριστικά ένας άλλος από την παρέα απαντά στα θετικά σχόλια του Μπαρμπακώστα πως «η

φτώχεια θέλει καλοπέραση», αυτός συμφωνεί μαζί του και συνεχίζει να καμαρώνει τους φίλους του.

Παράλληλα ο πρωταγωνιστής ακούει κάποιες γυναικείες φωνές και ρωτά να μάθει από που προέρχονται, όταν του απαντούν οι υπόλοιποι ότι είναι κάποιες κοπέλες που πήγαν να φέρουν νερό. Στέλνει λοιπόν κάποιον να πάει να τις φωνάξει, καθώς επιθυμεί να χορέψουν για αυτόν, όπως και γίνεται. Τα κορίτσια κάνουν την είσοδό τους στη σκηνή, ντυμένες βοσκοπούλες, χαιρετούν τον περίγυρο και ζητούν να μάθουν το λόγο που τις προσκάλεσαν. Ο Μπαρμπακώστας τις προτρέπει να χορέψουν με συνοδεία το τραγούδι που θα απαγγέλει η παρέα του και αυτές ευθύς αμέσως του κάνουν το χατίρι, τον ρωτούν ποιο τραγούδι θα ήθελε και αυτός αποκρίνεται τη «Μαλάμω». Έτσι κλείνει και το έργο, με τα κορίτσια να τραγουδούν και να χορεύουν, και τα αγόρια να τις συνοδεύουν στο τραγούδι.

Βασικό θέμα του έργου:

Οι οικονομικές δυσκολίες ενός τσαγκάρη, παρά την πολύωρη εργασία του και την εν μέρη δύσκολη φύση της εργασίας του, που έχουν αντίκτυπο σε πολλά επίπεδα της ζωής του, όπως σε προσωπικό επίπεδο, αλλά και η αγάπη του για τη διασκέδαση και την καλοπέραση, παρά τις αντίζοες συνθήκες.

Παρατηρήσεις:

Στο έργο αναδεικνύεται η οικονομική κατάσταση της εποχής ως κακή, όχι μόνο για το επάγγελμα του τσαγκάρη, αλλά και για αυτό του συμβολαιογράφου και του διευθυντή τράπεζας. Αυτό μαρτυρείται από το γεγονός πως κανείς δε φαίνεται να αγοράζει καινούρια παπούτσια, καθώς, όπως φαίνεται τα παπούτσια εκείνη την εποχή κατασκευάζονταν από τους τσαγκάρηδες, παρά μόνο να επισκευάζουν τα ήδη πολυχρησιμοποιημένα και κατεστραμμένα παπούτσια τους. Στην ίδια θέση φαίνεται να είναι και άνθρωποι που εργάζονται σε πιο "επιφανή" επαγγέλματα, όχι χειρωνακτικά, που θεωρητικά αποφέρουν περισσότερα έσοδα, αλλά από το έργο δεν γίνεται κάτι τέτοιο αντιληπτό.

Έπειτα το πως οι οικονομικές συνθήκες επηρεάζουν την καθημερινότητα, τη ζωή και τις συνήθειες στον άνθρωπο, όπως χαρακτηριστικά υπογραμμίζει ο πρωταγωνιστής πως δεν έχει οικογένεια και παιδιά, καθώς δουλεύει ολημερίς, χωρίς

όμως να πληρώνεται αδρά και πως ακόμα και αν ήθελε να παντρευτεί θα του ήταν δύσκολο γιατί ένας γάμος είναι πολυέξοδος και δεν έχει την οικονομική δυνατότητα.

Ένα από τα πιο ισχυρά μηνύματα που περνάει το εν λόγω έργο είναι όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται ότι «η φτώχεια θέλει καλοπέραση». Ενώ στην αρχή ο Μπαρμπακώστας φαίνεται κατηφής και μίζερος, ζητάει απλά πράγματα για να γίνει η ημέρα κάπως καλύτερη, όπως έναν καφέ, ένα τραγούδι, ένα χορό, συζήτηση με τους φίλους και τους βοηθούς του και κατά τα δικά του λεγόμενα, το βράδυ μια επίσκεψη σε τοπική ταβέρνα. Όταν μάλιστα εμφανίζονται οι φίλοι του σε εύθυμη κατάσταση μέθης, ο ίδιος τους καμαρώνει και φαίνεται να χαίρεται για αυτούς. Φαίνεται μάλιστα να προτιμά να διαθέτει το λιγιστό του μεροκάματο στη βραδινή του διασκέδαση και χαλάρωση.

Το στοιχείο του απλού και καθημερινού είναι έντονο, καθώς ουσιαστικά σκιαγραφείται μια τυπική μέρα ενός επαγγελματία τσαγκάρη, οι σκέψεις του και οι συνήθειές του. Ακόμα και τα άτομα που συμμετέχουν είναι απλοί άνθρωποι, όπως οι βοσκοπούλες που μεταφέρουν νερό. Συμμετέχουν πολλά πρόσωπα στο έργο, αλλά ο κύριος χαρακτήρας είναι αυτός του Μπαρμπακώστα. Το έργο είναι γραμμένο σε πεζό λόγο, περιλαμβάνει τρία τραγούδια, το ένα κατασκευάσμα του συγγραφέα, ενώ τα άλλα δύο παραδοσιακά δημοτικά, τα οποία σημειώνεται ότι μπορούν να αντικατασταθούν, υπάρχουν μερικά σκηνικά χαρακτηριστικά, όπως το τραπέζι, τα παπούτσια, τα καρφιά, και χαρακτηριστικός ρουχισμός, τόσο για τον πρωταγωνιστή που φοράει ποδιά, όσο και για τις βοσκοπούλες με χαρακτηριστική ενδυμασία.

Μην αφήσετε τίποτε...

Περιεχόμενο:

Το παρόν έργο είναι μονόπρακτη κωμωδία, χωρισμένη σε τρεις πράξεις και λαμβάνει χώρα σε ένα σπίτι στο Μαρούσι της Αθήνας, όπου κατοικεί ένα ζευγάρι ηλικιωμένων, ο Αλέξανδρος, πρώην Πρόεδρος Πρωτοδικών, πλέον συνταξιούχος, με τη σύζυγό του Μελομένη.

Το ζευγάρι λοιπόν κάθεται στο σαλόνι, ημέρα Σάββατο εν όψη της Αποκριάς και ο Αλέξανδρος αναρωτιέται αν θα λάβουν γράμμα από την κόρη τους Φιφήκα, καθώς τέτοιες μέρες συνηθίζει να τους στέλνει. Η γυναίκα του καθώς συγυρίζει το

χώρο του κάνει λόγο για τις μέρες που αποτελούσε δικαστικό κεφάλι και ο ίδιος με καημό αναπολεί το παρελθόν και παραδέχεται την αλήθεια της στιγμής, το γήρας του και τη συνταξιοδότησή του. Η Μελλομένη φαίνεται να έχει αποδεχτεί τα γηρατειά της και προτρέπει και το σύζυγό της να αφήνει χώρο για τους νέους και να τους καμαρώνει, όπως τον γαμπρό τους, τον Τέλη, που παρά την νεαρή του ηλικία είναι ήδη εισαγγελέας. Ο Αλέξανδρος συνεχίζει να αναπολεί τις ένδοξες μέρες του, το ταλέντο του πάνω στο επάγγελμά του και εκφράζει την επιθυμία του ο γαμπρός του να γίνει τόσο αξιόλογος όσο και αυτός, αλλάζει όμως το θέμα, καθώς ακούει τον εφημεριδοπώλη και ζητά από τη Μελλομένη να πάει να αγοράσει μια εφημερίδα, για να διαβάσουν στο δελτίο την αγόρευση του Τέλη, όπως και γίνεται. Τον προτρέπει να διαβάσει δυνατά τον τίτλο, στον οποίο αναφέρεται ότι ο γαμπρός τους καταδίκασε σε ισόβια κάθειρξη τρεις δράστες και πως η αγόρευσή του ήταν «σωστός καταπέλτης». Ο Αλέξανδρος επευφημεί τον γαμπρό του και εκφράζει ξανά την ελπίδα του να γίνει αντάξιός του ως δικαστικό κεφάλι.

Έπειτα κάνει την εμφάνισή του ο ταχυδρόμος, χαιρετά την Μελλομένη, της δίνει δύο γράμματα, αποχαιρετά και φεύγει. Η Μελλομένη πηγαίνει ταχύτατα τα γράμματα στον σύζυγό της και τον προτρέπει να τα διαβάσει, μήπως τους έστειλε η κόρη τους. Το ένα από τα δύο είναι από τον πρώην γραμματέα του και το άλλο είναι πράγματι από την κόρη τους, η οποία τους προσκαλεί να περάσουν μαζί τις Αποκριές στο σπίτι τους στον Πειραιά, όπου θα πραγματοποιηθεί μια γιορτή και θα παρευρίσκονται αρκετοί συνάδελφοι δικαστικοί. Ο Αλέξανδρος φαίνεται να χαίρεται και αναπολεί στιγμές της καριέρας του.

Το ζευγάρι συζητά για το αν παρευρεθούν στη γιορτή που ετοιμάζει η κόρη τους και αποφασίζουν να πάνε. Αφού ετοιμαστούν και είναι έτοιμοι πλέον για να αποχωρήσουν η Μελλομένη θυμάται τις υποχρεώσεις του νοικοκυριού της. Κατά όπως φαίνεται τα προϊόντα τα φέρνουν οι διανομείς στο σπίτι τους, ο μπακάλης, ο μανάβης, ο γαλατάς κλπ., αλλά αφού θα λείπουν, τα πράγματα θα πάνε χαμένα και δεν έχουν προλάβει να τους ειδοποιήσουν. Αναρωτιούνται λοιπόν τι θα κάνουν, ώσπου ο Αλέξανδρος δίνει τη λύση να γράψουν σε ένα χαρτί ότι λείπουν και να μην αφήσουν τίποτα. Είναι μάλιστα φανερά ικανοποιημένος και ευχαριστημένος με την ιδέα του. Αρχικά η σύζυγός του δεν καταλαβαίνει το συλλογισμό του άντρα της και αυτός της τον εξηγεί. Η Μελλομένη συμφωνεί απόλυτα μαζί του. Έτσι λοιπόν και κάνουν

φεύγοντας, ενώ ο Αλέξανδρος ακόμα παινεύει το κεφάλι του και το μυαλό του για την ιδέα του.

Στην επόμενη σκηνή τρεις κλέφτες περνούν έξω από το σπίτι και βλέπουν την πινακίδα και χωρίς χρονοτριβές εισέρχονται στο σπίτι. Μιλάνε μεταξύ τους χλευάζοντας τους ιδιοκτήτες για την κίνησή τους, να ενημερώσουν τον κόσμο ότι το σπίτι είναι ακατοίκητο και θεωρούν προτροπή το να μην αφήσουν τίποτα, εννοώντας τίποτα που να μην κλέψουν. Τους χλευάζουν μάλιστα τόσο που αποφασίζουν οι δύο να πάρουν τα πράγματα και ο τρίτος να γράψει ένα "ευχαριστήριο" γράμμα στον πρώην δικαστικό που τον ευχαριστεί για τη χειρονομία του. Έτσι και γίνεται και έπειτα χάνονται και αυτοί από τη σκηνή με τα κλοπιμαία.

Στην τρίτη σκηνή γίνεται η επιστροφή του ηλικιωμένου ζευγαριού. Το διάλογο ξεκινά η Μελομένη που φαίνεται ανακουφισμένη από την αποτελεσματικότητα της πινακίδας και συνεχίζει ο Αλέξανδρος, ακόμα παινεύοντας την ευστροφία του, συνειδητοποιεί όμως ότι κάτι έχει αλλάξει στο σπίτι και το αναφέρει στη γυναίκα του. Η ίδια αντιλαμβάνεται τι έχει συμβεί και ξεκινά να μοιρολογεί την τύχη τους. Ο Αλέξανδρος ξεκινά να πάει στην αστυνομία να δηλώσει τη ληστεία όταν βλέπει το γράμμα των ληστών στο τραπέζι. Διάβασε αυτά που του έγραψαν οι κλέφτες, τον ευχαριστούσαν και μάλιστα του έγραψαν ότι ήταν τόσο προκλητική η επιγραφή που το έκαναν «χωρίς να το θέλουμε». Συνεχίζοντας το χλευασμό, του σημείωσαν ότι δεν φέραν εις πέρας την αποστολή τους, καθώς αφήσαν μερικά από τα έπιπλα, αλλά θα επέστρεφαν και για αυτά. Υπέγραψαν με ευχαριστίες και ως «τρεις λωποδύτες που καταδικάσθηκαν δέκα φορές από σας όταν ήσασταν στις δόξες σας». Ο πρώην δικαστικός μένει άναυδος και ανήμπορος να αρθρώσει κουβέντα και η Μελομένη με κάποια αγανάκτηση ειρωνεύεται αυτόν και την περίφημη ιδέα του. Τέλος ακόμα και ο ίδιος ειρωνεύεται τον εαυτό του με τη φράση «σπουδαίο Δικαστικό κεφάλι».

Βασικό θέμα του έργου:

Το πάθημα ενός πρώην Προέδρου Πρωτοδικείου που συνεχώς υπερηφανευόταν για την ευστροφία και την εξυπνάδα του, αλλά τελικά με την ιδέα του κατάφερε να ληστέψουν το σπίτι του άτομα τα οποία είχε καταδικάσει όταν ήταν ακόμα επικεφαλής.

Παρατηρήσεις:

Εμφανίζεται ένας συνταξιούχος δικαστικός και καθ' όλη τη διάρκεια του έργου παινεύει τον εαυτό του για το πόσο αξιόλογος ήταν, αναπολεί τις μέρες που εργαζόταν και πως τον σεβόταν ο κόσμος γύρω του, επιθυμεί ο γαμπρός του να γίνει τόσο καλός δικαστικός όσο και ο ίδιος και γενικά θεωρεί τον εαυτό του, πάρα τα γηρατειά του, πολύ έξυπνο.

Παρατηρείται πως στο έργο η γυναίκα του Αλέξανδρου, η Μελλομένη φαίνεται πως δεν είναι μορφωμένη, καθώς και όταν φέρνει την εφημερίδα και τα γράμματα προτρέπει το σύζυγό της να τα διαβάσει δυνατά για να τα ακούει και αυτήν.

Η ιδέα του Αλέξανδρου κατέληξε να ζημιώσει το ζευγάρι, καθώς έτσι χάσανε όλα τα υπάρχοντά τους, αφού φρόντισαν να ενημερώσουν, όχι μόνο αυτούς που χρειαζόταν, αλλά τον καθένα ότι λείπουν από το σπίτι τους. Η πινακίδα τους χαρακτηρίστηκε μέχρι και προκλητική από τους ληστές.

Επίσης στοιχεία που δίνονται για την εποχή είναι η επικοινωνία του ζευγαριού με την κόρη τους, που γίνεται μέσω αλληλογραφίας, αλλά και το πως φτάνουν τα βρώσιμα προϊόντα στο σπίτι του δικαστικού. Έρχονται ξεχωριστά ο γαλατάς, ο μανάβης, ο φούρναρης κ.α., για να τους αφήσουν τα προϊόντα στο σπίτι.

Η αλαζονεία του Αλέξανδρου δεν του βγήκε σε καλό και τελικά αποδείχτηκε ότι δεν είναι τόσο έξυπνος όσο νόμιζε, ειρωνεύεται μάλιστα ο ίδιος τον εαυτό του στο τέλος, ακόμα περισσότερο επειδή τα άτομα τα οποία τους έκλεψαν είχαν καταδικαστεί παλαιότερα, πολλάκις από αυτόν.

Στο έργο συμμετέχουν έξι χαρακτήρες, γίνεται με πεζό διάλογο και είναι κωμωδία. Αναφέρεται και αυτό στην καθημερινότητα ενός ζευγαριού, που όμως έπεσαν θύματα κλοπής. Υπάρχουν αρκετά σκηνικά χαρακτηριστικά, κυρίως για την εξυπηρέτηση της πλοκής, καθώς κάποια από αυτά τα παίρνουν μαζί τους οι ληστές.

Το στοίχημα του Τάκη

Περιεχόμενο:

Το έργο υπάγεται στην κατηγορία της φάρσας και είναι χωρισμένο σε δύο πράξεις. Συναντώνται τέσσερις φοιτητές της Ιατρικής, ο Τάκης, ο Γιώργος, ο Μήτσος και ο Γιάννης στο σπίτι του πρώτου και συζητούν κατά πόσο η υποχονδρία θεωρείται

ασθένεια ή όχι. Ξεκινά το διάλογο ο Γιώργος, απευθυνόμενος στον Τάκη για την επιμονή του να μην θεωρεί την υποχονδρία ασθένεια και ο δεύτερος επιμένει πως το «γερό μυαλό του» δεν τη καταδέχεται. Το λόγο παίρνει ο Μήτσος που ασπάζεται την ιδέα του Γιώργου και υποστηρίζει την άποψη με το επιχείρημα ότι ακόμα και αν το σώμα δεν έχει κάποια ασθένεια, άμα αρρωστήσει το μυαλό εύκολα κανείς πεθαίνει. Συνεχίζει ο Γιάννης λέγοντας πως έχει γνωρίσει τέτοια άτομα, ενώ ακόμα ο Τάκης δεν φαίνεται να πείθεται, ακόμα και όταν ο Γιώργος του λέει πως αυτή η άποψη υποστηρίζεται ακόμα και από τους καθηγητές τους στην Ιατρική σχολή.

Ο Τάκης πλέον όχι απλά δεν δέχεται αυτή τη μορφή ασθένειας, αλλά περιπαίζει τους φίλους του πως αυτοί είναι πιθανό να το πάθουν, ενώ αυτός ποτέ, καθώς το μυαλό του είναι δυνατό και δεν προσβάλλεται από ιδέες. Οι φίλοι του προσπαθούν να τον συνετίσουν λέγοντάς του ότι μπορεί να συμβεί στον καθένα και έτσι του βάζουν ένα στοίχημα, ότι αν ποτέ πάθει υποχονδρία θα τους κεράσει ένα αρνί.

Ο Τάκης βιάζεται να φύγει, καθώς έχει φτάσει καλοκαίρι και θα φύγει από την Αθήνα για να επιστρέψει στο χωριό του στην επαρχία, υπόσχεται όμως πως θα γυρίσει τον Σεπτέμβρη. Φεύγοντας περνάει από την ιδιοκτήτρια του σπιτιού, την κυρά-Φροσύνη να την προτρέψει να μην νοικιάσει το σπίτι σε κανέναν άλλον, επειδή θα επιστρέψει τον Σεπτέμβρη και πως θα της στείλει γράμμα λίγες μέρες πριν καταφθάσει για να του καθαρίσει το δωμάτιο, όπως και γίνεται.

Στην δεύτερη πράξη εμφανίζεται η μεσόκοπη κυρά-Φροσύνη να συμμαζεύει το σπίτι για τον ερχομό του Τάκη, ενώ παράλληλα τον παινεύει για το πόσο καλό παιδί είναι. Χτυπάει το κουδούνι και εισέρχεται ο Τάκης με τη βαλίτσα του, χαιρετά την ιδιοκτήτρια και κάνει λόγο για την επιστροφή του στο χωριό και πώς πέρασε. Ένας ένας έρχονται και οι τρεις φίλοι του. Ο καθένας αφού τον χαιρετάει και του ρωτά πως πέρασε τις καλοκαιρινές διακοπές παρατηρεί και κάτι αλλαγμένο πάνω του, ο ένας του είπε ότι χλόμιασε, ο άλλος ότι έχασε βάρος κλπ. Ο Τάκης προσπαθεί να δικαιολογηθεί λέγοντας πως δεν έχει τίποτα, πως νιώθει καλά και ίσως απλά να είναι κουρασμένος από το ταξίδι. Έτσι και οι φίλοι του τον αφήνουν να ξεκουραστεί και κανονίζουν να βγούνε το βράδυ για να τα πούνε.

Στη δεύτερη σκηνή της δεύτερης πράξης, ο Τάκης ξεκινά να αναρωτιέται αν κάτι δεν πάει καλά μαζί του, καθώς όλοι του οι φίλοι τον βρήκαν κάπως διαφορετικό. Για να πάρει ακόμα μια γνώμη φωνάζει την κυρά-Φροσύνη και τη ρωτάει και αυτή. Η

ιδιοκτήτρια του αποκρίνεται ότι φαίνεται καλά, αλλά να προσέχει, καθώς κυκλοφορούν ιώσεις και γαστρεντερίτιδες και προσφέρεται να του κάνει ένα ρόφημα για να νιώσει καλύτερα, όπως και γίνεται. Μέχρι να επιστρέψει, ο Τάκης παραπονιέται ότι του πονάει και η κοιλιά, οπότε η κυρά-Φροσύνη προτείνει να φωνάξει τον γιατρό. Ο Τάκης παραπονιέται για την τύχη του και για την ξαφνική αρρώστια του, ώσπου έρχεται ο γιατρός. Τον χαιρετά, τον εξετάζει, του ανακοινώνει πως έχει απλά μια ταχυκαρδία και τον προτρέπει ως αντίδοτο να πει ρετσινόλαδο. Ο Τάκης θορυβείται και παραπονιέται για το αντίδοτο, όπως και για τον γερό οργανισμό του που αρρώστησε έτσι ξαφνικά. Η κυρά-Φροσύνη τρέχει να φέρει το ρετσινόλαδο, του το δίνει και ενώ αυτός ετοιμάζεται να το πει εισέρχονται οι άλλοι τρεις φίλοι του και τον περιγελούν. Του ανακοινώνουν πως δεν είναι άρρωστος και όλο αυτό ήταν μια καλοστημένη φάρσα για να πάθει αυτό που αρνούσαν να πιστέψει. Του υπενθυμίζουν ακόμα και το στοίχημα και αφού βεβαιώνεται και ο ίδιος πως δεν είναι άρρωστος και πως απλά έπεσε στην παγίδα που του ετοίμασαν οι φίλοι του, παραδέχεται το πόσο κακώς ήταν ισχυρογνώμων και συγκεκριμένα την «κουταμάρα» του.

Βασικό θέμα του έργου:

Ένας νέος ισχυρογνώμων φοιτητής της Ιατρικής, που δεν δέχεται μια ασθένεια του μυαλού ως πραγματική ασθένεια. Έτσι οι φίλοι του, βάζουν στοίχημα μαζί του και του ετοιμάζουν μια φάρσα σχετική με το θέμα της υποχονδρίας, την οποία ο Τάκης πίστεψε εξ ολοκλήρου. Φαίνεται λοιπόν πως δεν είναι καλό κάποιος να είναι ξεροκέφαλος και να επιμένει πάντα στην δική του άποψη, πόσο μάλλον όταν του προβάλλονται επιχειρήματα που στηρίζουν το αντίθετο.

Παρατηρήσεις:

Το έργο αυτό κρύβει το μήνυμα ότι κάποιος δεν πρέπει να μένει αποκλειστικά στις ιδέες του, κυρίως όταν αυτές αντικρούονται με επιχειρήματα, ότι είναι άσχημο να είναι κάποιος ξεροκέφαλος και ισχυρογνώμων. Ο πρωταγωνιστής φαίνεται αρκετά αλαζονικός, υπερεκτιμά τον εαυτό του και υποτιμά τους φίλους του, καθώς φαίνεται ότι θεωρεί τόσο ανούσια την ιδέα της υποχονδρίας και ότι είναι αδύνατο ένα τόσο έξυπνο άτομο όπως και αυτός να πάθει κάτι τέτοιο. Οι φίλοι του προσπαθούν να του δώσουν ένα μάθημα, να τον λογικεύσουν με κάποιον τρόπο και έτσι σκαρφίζονται αυτή τη φάρσα. Ο Τάκης έπεσε στην παγίδα και κάπως έτσι αποδείχτηκε πως δεν είχε δίκιο με τα λεγόμενά του, ούτε πως ήταν τόσο έξυπνος και σωστός όσο πίστευε.

Το έργο αναφέρεται στην απλή καθημερινότητα μιας παρέας φοιτητών, σε απλά καθημερινά πράγματα, μέσα από συναντήσεις και συζητήσεις. Στοιχεία που μας δίνονται για την εποχή είναι και πάλι η επικοινωνία που γινόταν μέσω αλληλογραφίας, καθώς και από τον γιατρό αντί για χορήγηση κάποιου φαρμάκου, προτείνει το ρετσινόλαδο ως γιατροσόφι. Επίσης αναφέρεται η επιστροφή του Τάκη στην επαρχία για τις καλοκαιριές του διακοπές, στην προσπάθειά του μάλιστα να κάνει οικονομία, καθώς όπως λέει και ο ίδιος δεν θέλει να ξοδεύει άσκοπα λεφτά στην Αθήνα.

Είναι γραμμένο με διαλόγους, χωρίς την παρουσία κανενός τραγουδιού, συμμετέχουν έξι άτομα, αλλά τον πρωταγωνιστικό ρόλο τον έχει ο Τάκης. Υπάρχουν αρκετά σκηνικά και αντικείμενα για την συνέχεια της πλοκής του έργου.

Μπαμπά πήρα δέκα

Περιεχόμενο:

Το έργο είναι κωμικός διάλογος και συμμετέχουν ο Μενέλαος, ο πατέρας και ο Τάκης ο γιος. Στη σκηνή αρχικά είναι ο Μενέλαος που περπατάει πάνω κάτω φανερά στεναχωρημένος και μερικώς εκνευρισμένος. Απευθυνόμενος στο κοινό αρχίζει να παραπονιέται για τη συμπεριφορά του γιου του Τάκη, ο οποίος συνηθίζει να λέει διάφορα ψέματα και έχει κακές σχολικές επιδόσεις. Συνεχίζει επιρρίπτοντας την ευθύνη για την κατάντια του γιου του στη σύζυγό του, υποστηρίζοντας πως τον έχει παραχαϊδευμένο, με άπλετη ελευθερία να κάνει ότι θέλει, ακόμα και αν αυτό σημαίνει να παίζει ολημερίς, χωρίς να διαβάσει έστω και λίγο. Ακόμα πως δεν τον μαλώνει για τη συμπεριφορά του στηριζόμενη στο νεαρό της ηλικίας του. Συμφωνεί και αυτός πως καθώς είναι παιδί δέκα ετών δεν χρειάζεται να τον μαλώνουν για τυχόν αταξίες, αλλά έστω για το διάβασμα και τις επιδόσεις του. Καταλήγει πως η υπερβολική αγάπη της μητέρας για τον γιο τους είναι αυτή που έκανε τον γιο τους κακομαθημένο.

Συνεχίζοντας φτάνει στο ζήτημα της ημέρα, τον σχολικό έλεγχο και έχει αγωνία, καθώς, όπως αναφέρει ο γιος του μένει τα τελευταία τρία χρόνια στην ίδια τάξη. Ακούγονται γρήγορα βήματα και εμφανίζεται ο Τάκης ενθουσιασμένος, κρατώντας τη βαθμολογία του και ανακοινώνοντας στον πατέρα του πως πήρε δέκα! Ο πατέρας μένει άναυδος, μη πιστεύοντας αυτά που ακούει και ζητάει τον έλεγχο από τον γιο του. Ο Τάκης περιμένει γεμάτος ανυπομονησία την έκφραση του πατέρα του

για το δεκάρι, αλλά ο Μενέλαος απορεί, καθώς στο χαρτί αναγράφονται μικροί βαθμοί, πολύ μακριά από το δέκα. Ρωτά λοιπόν το γιο του που ακριβώς είναι το δεκάρι. Ο Τάκης τότε κάνει την υπόδειξη στον πατέρα του να τα προσθέσει και να δει πως βγαίνει το δέκα. Ο πατέρας, φανερά πλέον απογοητευμένος, συγχαίρει τον γιο του για τη βλακεία του και τον προτρέπει να πάει στη μητέρα του.

Βασικό θέμα του έργου:

Ένας αγανακτισμένος πατέρας με την σχολική επίδοση του γιου του που περιμένει κάτι καλύτερο από αυτόν. Είναι η ημέρα που τα παιδιά παίρνουν τη σχολική βαθμολογία και ο μικρός Τάκης επιστρέφει όλο χαρά στο σπίτι αναφωνώντας ότι πήρε δέκα. Ο έκπληκτος πατέρας παίρνοντας το χαρτί στο χέρι και αντικρύζοντας τις μικρές βαθμολογίες ρωτά πού είδε το δέκα και ο γιος του απαντά ότι βγαίνει άμα τα προσθέσεις. Ο Πατέρας απογοητεύεται και τον στέλνει στην αγκαλιά της μητέρας που φαίνεται να έχει μεγάλη αδυναμία στο γιο της.

Παρατηρήσεις:

Ο Μενέλαος είναι απογοητευμένος με τις σχολικές επιδόσεις του γιου του, Τάκη. Αναρωτιέται πώς έφτασε το παιδί να μην ακούει κανέναν και να μην διαβάζει και επιρρίπτει τις ευθύνες στη μητέρα του παιδιού. Εδώ λοιπόν προβάλλεται η μητρική αγάπη και συμπόνια απέναντι στο γιό της, ενώ ο πατέρας φαίνεται πιο σοβαρός και μετρημένος. Συγκεκριμένα γίνεται λόγος για την υπερβολική αγάπη της μητέρας, που μπορεί όμως να αποβεί καταστροφική στην ανάπτυξη των παιδιών και στη διάπλαση του χαρακτήρα τους.

Επίσης δίνονται στοιχεία για το σχολικό σύστημα της εποχής, καθώς ο Τάκης είναι μόλις δέκα ετών και σύμφωνα με τα λεγόμενα του πατέρα του έχει μείνει στη ίδια τάξη τρεις φορές. Συνεπώς φαίνεται ότι ακόμα και στο Δημοτικό έδιναν εξετάσεις για να μεταβούν από την μια τάξη στην επόμενη.

Ο Μενέλαος φαίνεται άνθρωπος με χιούμορ ή τουλάχιστον έτσι εξωτερικεύει την απογοήτευση και τον εκνευρισμό του. Ακόμα και με την ανοησία του γιου του, σχετικά με το άθροισμα των βαθμών και την λανθασμένη εξαγωγή του άριστου βαθμού, ο πατέρας φαίνεται να απογοητεύεται ακόμα περισσότερο με την ευστροφία του γιου του και τον στέλνει στη μητέρα του να του χαρίσει απλόχερη αγάπη.

Το έργο ξεκινά με τον μονόλογο του πατέρα και έπειτα εξελίσσεται σε διάλογο και είναι γραμμένο σε πεζό λόγο. Αναφέρεται στην απλή καθημερινότητα, όπου ο γιος γυρνάει από το σχολείο, απλά είναι η μέρα που παίρνουν τους σχολικούς ελέγχους. Δεν υπάρχουν πολλά σκηνικά χαρακτηριστικά, αλλά είναι σημαντικός ο ρουχισμός του πατέρα, που φοράει ρεπούμπλικα και κρατά μαστούνι, για να δηλώσει τη σοβαρότητα που μπορεί να αποπνέει μια αντρική, πατρική φιγούρα. Να σημειωθεί πως το συγκεκριμένο έργο γράφτηκε από κοινού του συγγραφέα Κ. Δημόπουλου και τους μαθητές της ΣΤ΄ τάξης του 4^{ου} Δημοτικού Σχολείου Κατερίνης, έτος 1936, αφορμώμενοι από ένα ανέκδοτο από την «Εφημερίδα των μαθητών».

Η παρεξήγηση

Περιεχόμενο:

Το έργο ανήκει στην κατηγορία του κωμικού διαλόγου και πραγματοποιείται ανάμεσα σε ένα δικηγόρο και σε κάποια κυρία. Στη σκηνή είναι ο δικηγόρος που δουλεύει στο γραφείο του, όταν μπαίνει μέσα ταραγμένη η κυρία, ανταλλάζουν χαιρετισμούς και ο δικηγόρος τη ρωτάει τι συνέβη και είναι έτσι. Αυτή αποκρίνεται, πως το τέρας, αναφερόμενη στον άντρα της, σκότωσε τη Νινούλα. Στο άκουσμα των λέξεων ο δικηγόρος μένει έκπληκτος, καθώς η κυρία πήγε εκεί και όχι στην Αστυνομία, αλλά του ανέφερε ότι αυτοί της πρότειναν να πάει σε κάποιον δικηγόρο και να υποβάλλει μήνυση, όπως και έγινε, πληρώνοντας μάλιστα αδρά για να αναλάβει την υπόθεση. Ο δικηγόρος παραμένει απορημένος και ζητά να μάθει πληροφορίες για την υπόθεση. Η κυρία εξιστορεί τα γεγονότα, ότι δηλαδή ο σύζυγός της έφερε κάποια ψάρια και τα άφησε στο τραπέζι, η Νινούλα έφαγε ένα και τέλος αυτός τράβηξε το πιστόλι του και την σκότωσε. Ο δικηγόρος φαίνεται ακόμα πιο χαμένος από πριν και εκφράζει την απορία του, πως η Νινούλα έτρωγε ωμά ψάρια και άμα ο σύζυγός της ήταν μεθυσμένος για να φτάσει σε τέτοιο σημείο. Η κυρία τον διαβεβαίωσε ότι ο άντρας της δεν έπινε και ο δικηγόρος πλέον έχει μείνει άναυδος και απορεί πώς ένας πατέρας έφτασε στο σημείο να πυροβολήσει την κόρη του για ένα ψάρι. Σε εκείνο το σημείο αρχίζει να λύνεται η παρεξήγηση, καθώς η κυρία αναρωτιέται για ποια κόρη της μιλάει ο δικηγόρος και του καθιστά πλέον σαφές ότι αναφέρεται στη γάτα της. Ο δικηγόρος αγανακτεί όταν συνειδητοποιεί τι συνέβη, καθώς θεώρησε ότι τόση ώρα χρονοτριβούσε με ανούσιο θέμα και διώχνει την κυρία από το γραφείο του.

Βασικό θέμα του έργου:

Η παρεξήγηση που δημιουργείται όταν μια κυρία πάει σε έναν δικηγόρο για να δηλώσει τη δολοφονία της Νινούλας, από τον σύζυγό της. Δεν διευκρίνισε όμως πως η Νινούλα είναι η γάτα της και όχι η κόρη της όπως λανθασμένα πίστεψε ο δικηγόρος.

Παρατηρήσεις:

Η κυρία φαίνεται να είναι μια εύπορη γυναίκα με μεγάλη αγάπη απέναντι στη γάτα της, καθώς θέλει να κινηθεί νομικά για τη δολοφονία της από τα χέρια του συζύγου της. Η Αστυνομία, όπως αργότερα και ο δικηγόρος φάνηκαν να μην θέλουν να ασχοληθούν με μια τόσο ανόητη υπόθεση, όπως προφανώς θεωρήθηκε, παρά την αδρή πληρωμή για τον δεύτερο.

Δημιουργείται μια παρεξήγηση που θα είχε αποφευχθεί αν η κυρία δεν θεωρούσε πως ο δικηγόρος γνώριζε την ιδιότητα της Νινούλας, και προσδιόριζε εξ αρχής πως επρόκειτο για ένα κατοικίδιο, καθώς αυτός ένιωσε να σπαταλά τον χρόνο του, αφού μιλούσαν για μια νεκρή γάτα.

Ο διάλογος είναι γραμμένος σε πεζό και απλό λόγο. Το συμβάν που εξιστορείται ξεκινά σαν μια τυπική μέρα για τον δικηγόρο, αλλά όχι και για την κυρία, καθώς πέθανε η γάτα της, αντιμετωπίζει την απώλεια και φτάνει μέχρι να θέλει να υποβάλει μήνυση εναντίον του συζύγου της. Σκηνικά χαρακτηριστικά υπάρχουν λίγα, όπως το γραφείο και όσο για τον ρουχισμό δεν αναφέρεται κάτι.

Ο ψύλλος και η μύγα

Περιεχόμενο:

Το παρακάτω έργο αποτελεί κωμικό διάλογο ανάμεσα σε μια μύγα και έναν ψύλλο, που τα υποδύονται ένα κορίτσι και ένα αγόρι αντίστοιχα. Τα δύο έντομα λοιπόν συναντιούνται και αφού ανταλλάξουν χαιρετισμούς, ο ψύλλος ρωτάει τη φίλη του να μάθει που ήταν και γιατί έχασε βάρος. Η μύγα του απαντά πως ήτανε στην πόλη και αυτός απορεί, καθώς θεωρεί πως εκεί έπρεπε να έχει καλή ζωή. Η μύγα λοιπόν του λέει τα παράπονά της από τη ζωή στην πόλη, καθώς από τα πιάτα των πλουσίων δεν μπορούσε να φάει, γιατί τα μαζεύαν αμέσως οι υπηρέτες, τρώγαν οι ίδιοι τα αποφάγια και έπειτα τα έπλεναν, και από τους φτωχούς πάλι δεν μπορούσε να φάει εξαιτίας της

έλλειψης φαγητών, αλλά και της συνεχόμενης καθαριότητάς τους. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει η μύγα για την καθαριότητα των φτωχών «τους το επιβάλλει η πολιτεία». Με τη σειρά της και αυτή ρωτάει τον ψύλλο για τη δική του έλλειψη βάρους και της απαντά πως τα πράγματα στο χωριό δεν πάνε καλά για αυτόν, καθώς οι άνθρωποι είναι πολύ αδύνατοι και με σκληρή πέτσα από την ασιτία και την πολλή δουλειά, οπότε ξενιτεύεται και αυτός για την πόλη. Η μύγα τον συγχαίρει για την επιλογή του και πιστεύει πως θα τραφεί καλά εκεί, καθώς οι άνθρωποι είναι παχουλοί και θα βρίσκει εύκολα την τροφή του. Συνεχίζοντας και ο ψύλλος εύχεται στην μύγα να περάσει και αυτή καλά στο χωριό, καθώς ο κόσμος εργάζεται ολημερίς και δεν έχει χρόνο για την προσωπική του καθαριότητα. Αποχαιρετίζονται και αποχωρούν.

Βασικό θέμα του έργου:

Μια μύγα από την πόλη και ένας ψύλλος από το χωριό, ξενιτεύονται στις αντίστοιχες περιοχές, απογοητευμένοι από τις συνθήκες ζωής και επιβίωσης και αναζητώντας μια καλύτερη τύχη.

Παρατηρήσεις:

Το έργο, παρά το κωμικό του στοιχείο, παρουσιάζεται σαν μια παρομοίωση της ζωής των ανθρώπων και τις συνθήκες ζωής με αυτήν των συγκεκριμένων ατόμων. Αρχικά από τα λεγόμενα της μύγας υπογραμμίζονται οι ταξικές διαφορές που επικρατούσαν στα αστικά κέντρα της χώρας την εποχή, καθώς υπήρχαν οι πλούσιοι, που χαρακτηρίζονται καλοταϊσμένοι και οι υπηρέτες αυτών. Για τους δεύτερους μάλιστα αναφέρεται ότι τρέφονταν με τα αποφάγια των αφεντικών τους, αφού καθάριζαν το τραπέζι. Έπειτα ο διαχωρισμός ανάμεσα στους πλούσιους και τους φτωχούς της πόλης, που πάλι οι δεύτεροι, εξαιτίας της φρικτής οικονομίας της χώρας δεν είχαν φαγητό, αλλά ήταν εξίσου καθαροί, καθώς όπως ανέφερε «τους το επιβάλλει η πολιτεία». Τρίτον η σύγκριση των πλουσίων της πολιτείας με τους κατοίκους του χωριού. Οι πρώτοι, όπως προ ειπώθηκε, όχι είναι απλά καλοταϊσμένου, αλλά κοιμούνται και ως αργά το μεσημέρι, σε αντίθεση με τους δεύτερους, που τρέφονται λιγοστά και ασχολούνται ολημερίς με την καλλιέργεια της γης.

Έπειτα το μήνυμα που φαίνεται να θέλει να περάσει ο συγγραφέας είναι πως δεν έχουν όλοι οι άνθρωποι τις ίδιες ανάγκες. Για κάποιον, κάτι μπορεί να μην είναι καλό, για κάποιον άλλον όμως, να είναι το ιδανικό, το καλύτερο. Όπως και στην

περίπτωση της μύγας, που η πόλη, παρότι μεγάλη και με επιλογές, δεν της κάλυπτε τις ανάγκες της και έτσι μετακινείται στο χωριό.

Θίγεται πάλι το ζήτημα της ξενιτιάς, του ξεριζωμού και της αστικοποίησης, στην αναζήτηση μιας καλύτερης τύχης, που αποτελούν μείζονα προβλήματα εκείνη την εποχή.

Ο διάλογος είναι γραμμένος σε απλό, πεζό λόγο. Το σκηνικό απλό και καθημερινό, καθώς προβάλλονται δύο παλιοί φίλοι να συναντιούνται και να συζητούν τα νέα τους. Δεν υπάρχουν ούτε ιδιαίτερα σκηνικά χαρακτηριστικά, ούτε ιδιαίτερη ενδυμασία.

Νά μαθηταί, νά μάλαμα!

Περιεχόμενο:

Το έργο διαδραματίζεται σε μια σχολική αίθουσα, την ώρα του διαλείμματος και ξεκινά με τον δάσκαλο να βηματίζει προβληματισμένος και να μονολογεί στον εαυτό του για την πρόοδο των μαθητών του. Φαίνεται απελπισμένος με τις σχολικές τους επιδόσεις, τους αποκαλεί τούβλα, καθυστερημένους και βλάκες και καταριέται την τύχη του που κληρώθηκε σε αυτόν το συγκεκριμένο τμήμα.

Χτυπάει το κουδούνι και μπαίνουν μέσα τα παιδιά, ο Ανοιχτομάτης, ο Ξεροκέφαλος, ο Νυχτοπούλης, ο Πυθαγόρας, ο Αρχιμείδης, ο Ντουβαρτζίδης, ο Χαλβατζίδης και άλλα παιδιά. Ο δάσκαλος τους προτρέπει να καθίσουν ήσυχα στα θρανία και να ανοίξουν το αναγνωστικό τους βιβλίο. Στην προσπάθειά του να τους εξετάσει πάνω στο προηγούμενο μάθημα ρωτά να του πουν τι σημαίνει η λέξη *αγνώμων*, όλα τα παιδιά σηκώνουν το χέρι και ο δάσκαλος επιλέγει τον Ανοιχτομάτη. Η απάντηση που λαμβάνει είναι πως αγνώμων είναι αυτός που δεν έχει γνώμη. Ο δάσκαλος απελπίζεται και αλλάζει ερώτηση, και τους ζητά να αναγνωρίσουν τις προτάσεις του κειμένου. Το λόγο παίρνει ο Ξεροκέφαλος, αναγνωρίζει τη μία ως κύρια, αλλά δεν θυμάται την ονομασία της άλλης. Ο Νυχτοπούλης προσφέρεται να τον βοηθήσει και ονομάζει την άλλη πρόταση *δεσποινίς*. Ο δάσκαλος, εξαιτίας της αμάθειας των μαθητών του, τους δίνει το μάθημα για επανάληψη και συνεχίζει με το μάθημα των μαθηματικών. Σαν πρόβλημα τους παρουσιάζει ότι στο ένα του χέρι κρατάει πέντε κάστανα και στο άλλο τέσσερα και τέλος τα κρατάει όλα μαζί, πόσα

είναι συνολικά, του απαντάει ο Πυθαγόρας «θα έχεις μια χούφτα κύριε!». Ο δάσκαλος ειρωνεύεται το παιδί, πόσο μάλλον και για το όνομά του και του υπόσχεται μια λαμπρή καριέρα ως μαθηματικός. Προσπαθεί να διατυπώσει ένα πιο εύκολο πρόβλημα, λέγοντάς τους πως τους δίνει αρχικά τρεις δραχμές και έπειτα άλλες δύο, πόσες θα έχουν. Ο Αρχιμείδης, αυτή τη φορά, του απαντάει τον αριθμό επτά. Προσπαθώντας να ακολουθήσει το συλλογισμό του, ο δάσκαλος, τον ρωτάει γιατί και το παιδί του απαντά πως έχει άλλες δύο στη τσέπη του. Φανερά εκνευρισμένος ο δάσκαλος, σκουπίζει τον ιδρώτα του και προσπαθεί να δώσει στους μαθητές του το πιο απλό πρόβλημα με την ελπίδα να το απαντήσουν, αλλιώς θα παραμείνουν «αιωνίως τούβλα». Έτσι τους ρωτάει αν είχαν τέσσερα ροδάκινα και τα έτρωγαν όλα, τι θα του έμενε. Κάνει την παρουσία του αισθητή ο Ντουβαρτζίδης και απαντά ότι θα του έμεναν τα κουκούτσια.

Συνεχίζει να ειρωνεύεται ο δάσκαλος, στην προσπάθειά του προφανώς να συγκρατήσει τα νεύρα του και για άλλη μια φορά αλλάζει το μάθημα, αυτή τη φορά διαλέγει την ιστορία. Αυτή τη φορά ρωτά τους μαθητές του να του πουν τι έκαναν οι Εβραίοι μετά από τη διέλευσή τους από την Ερυθρά θάλασσα και επιλέγει τον Χαλβατζίδη να του δώσει την απάντηση, ο οποίος αποκρίνεται ότι «εκάθησαν να στεγνώσουν». Ο δάσκαλος έχει φτάσει πλέον στα όρια του, τους αποκαλεί βλάκες και προστάζει περιπαικτικά τον Χαλβατζίδη να πάει στο κρεοπωλείο και να ζητήσει μια οκά μυαλό. Δεν περίμενε όμως την απάντηση από τον μαθητή «να πω ότι είναι για σας κύριε δάσκαλε;». Ο δάσκαλος μένει άφωνος για την τροπή που πήραν τα πράγματα και προτρέπει τους μαθητές του να αποχωρήσουν και να επιστρέψουν σπίτια τους.

Βασικό θέμα του έργου:

Η στεναχώρια και η απογοήτευση ενός δασκάλου για τους ανεπίδεκτους μαθήσεως μαθητές του και η προβολή αυτού μέσα από μια τυπική μέρα στο σχολείο. Στο τέλος όμως ο δάσκαλος φαίνεται να πέφτει θύμα της ίδιας του της ειρωνείας από έναν από τους μαθητές του, παρά την δική του ευστροφία και την αμφισβητούμενη ευφυία του δεύτερου.

Παρατηρήσεις:

Το έργο αποτελεί κωμικό διάλογο ανάμεσα στον δάσκαλο και τα τούβλα-μαθητές του. Αφού ο πρώτος καταριέται την τύχη του για το τμήμα που του έτυχε να διδάξει και καθώς έχει προσπαθήσει όλα όσα γνωρίζει από τις παιδαγωγικές πρακτικές, αυτοί παραμένουν ανεπίδεκτοι μαθήσεως.

Υπογραμμίζονται τα ονόματα που χρησιμοποιούνται για τους μαθητές, καθώς αποδίδονται όλα με ειρωνική σημασία, χαρακτηριστικό ο Ξεροκέφαλος, που από μόνο του το επίθετο προσδίδει την ιδιότητα του παιδιού, αλλά και ο Πυθαγόρας ή ο Αρχιμείδης, τα αρχαία ονόματα που είναι άρρηκτα συνδεδεμένα με τα μαθηματικά, απαντούν στις ερωτήσεις της αριθμητικής, προφανώς λαθεμένα.

Αποτυπώνεται μια απλή, καθημερινή, τυπική μέρα στο σχολείο, όπου ο δάσκαλος αντιμετωπίζει την αμάθεια των μαθητών του.

Το έργο είναι γραμμένο σε πεζό διάλογο, συμμετέχουν πολλά πρόσωπα, με πρωταγωνιστή τον δάσκαλο, δευτερεύοντες ρόλους τους ονομαζόμενους μαθητές, με πολλά σκηνικά χαρακτηριστικά, καθώς εξυπηρετούν την εικόνα της τάξης, αλλά με καμία ένδειξη ιδιαίτερης ενδυμασίας.

Ήταν Πρωταπριλιά

Περιεχόμενο:

Το παρακάτω έργο αποτελεί ποίημα ευτράπελο και είναι διασκευή από αμερικάνικο ημερολόγιο. Ξεκινά την ιστορία με ένα παιδί που ψάχνει τον πρωταγωνιστή, κύριο Καννέλη, για να του δώσει ένα χαρτί. Αυτός ντύνεται και συναντά το παιδί που του δίνει το γράμμα και ζητάει να του δώσει κάτι σε αντάλλαγμα. Ο Καννέλης, διαβάζει ταχύτατα το γράμμα από την τράπεζα, που του ανακοινώνει πως κέρδισε ένα εκατομμύριο δραχμές στο λαχείο. Φανερά χαρούμενος και ενθουσιασμένος δίνει πρώτα στο παιδί χίλιες δραχμές για τον κόπο του και τα χαρμόσυνα νέα που του φέρνει, παίρνει τον δρόμο προς την τράπεζα και σκέφτεται πώς και πού να ξοδέψει τα κερδισμένα του χρήματα.

Αρχικά υπολογίζει να πάει ένα ταξίδι στο Παρίσι, για αρκετό καιρό, δύο-τρεις μήνες για διασκέδαση και καλοπέραση. Με την επιστροφή του στην Αθήνα, σκοπεύει να χτίσει μεγάλο, καινούριο σπίτι με αυλή, αλλά και να αγοράσει ακόμα και αεροπλάνο για να διασκεδάσει τη ζωή του ακόμα και στον αέρα. Έπειτα σκοπεύει να μοιράσει χρήματα στους φίλους και στην οικογένειά του, αλλά και να χτίσει καινούρια σχολεία και ορφανοτροφεία για τα παιδιά, καθώς και ψυχιατρικά ιδρύματα για τους παθόντες. Υπολογίζει μάλιστα να πάρει τίτλους και παράσημα για αυτές τους τις πράξεις.

Καθώς περπατά και ονειρεύεται, φτάνει στην τράπεζα, φτάνει, ο κόσμος τον χαιρετά με τιμές, αλλά έπειτα ξεσπούν στα γέλια και του ανακοινώνουν πως ήταν πρωταπριλιάτικο αστείο.

Βασικό θέμα του έργου:

Το πάθημα του κύριου Καννέλη, όταν την ημέρα της Πρωταπριλιάς του ανακοινώνουν πως κέρδισε το λαχείο. Στη διαδρομή του, κάνει σχέδια για το πώς να ξοδέψει τα χρήματά του. Τα περισσότερα από αυτά προτίθεται να τα διαθέσει στην ιδιωτική του διασκέδαση, κάποια για κοινωφελείες, που όμως θα του προσδώσουν δόξα και παράσημα. Συνειδητοποιεί τη τροπή των πραγμάτων και απογοητεύεται.

Παρατηρήσεις:

Ο κύριος Καννέλης φαίνεται απλός, καθημερινός άνθρωπος. Μια μέρα του ανακοινώνουν πως κέρδισε το λαχείο και ξεκινά να κάνει σκέψεις και όνειρα για αυτά. Αντανακλούν μάλιστα τις επιθυμίες του μέσου αστικού ανθρώπου που ονειρεύεται λούσα, πολυτέλειες και ταξίδια, καθώς και επιθυμεί να αποκτήσει δόξα και διάσημο όνομα, από δωρεές που σκοπεύει να κάνει. Όλα τα σχέδιά του αφορούν αποκλειστικά αυτόν και την καλοπέρασή του, είτε με άμεσο είτε με έμμεσο τρόπο.

Το έργο δεν φαίνεται να αντανakλάται απολύτως στην καθημερινότητα. Ξεκινά να διαδραματίζεται έτσι, αλλά είτε με την κλήρωση του λαχνού, είτε με τη φάρσα της Πρωταπριλιάς, παίρνει μια πιο εξωπραγματική διάσταση.

Το ποίημα χωρίζεται σε δεκαοχτώ, τετράστιχες στροφές, με σταυρωτή ομοιοκαταληξία. Φαίνονται να συμμετέχουν αρκετά άτομα, με πρωταγωνιστή τον κύριο Καννέλη, και έπειτα το παιδί και τους ανθρώπους στην τράπεζα. Δεν υπάρχουν στοιχεία ούτε για τα σκηνικά, ούτε για την ενδυμασία, παρά μόνο το γράμμα που εξυπηρετεί την πλοκή.

Συμπεράσματα

Στα παραγμένα χρόνια του Μεσοπολέμου, μέσα από διάφορες οικονομικές, κοινωνικές, πολιτικές και πολιτισμικές διακυμάνσεις, παρατηρείται κάποια κίνηση που σχετίζεται με την ανάπτυξη του θεάτρου και πιο συγκεκριμένα του σχολικού θεάτρου. Το σχολικό θέατρο αποτελούσε και αποτελεί ιδιαίτερο χαρακτηριστικό της σχολικής διαδικασίας. Μπορεί να μην το χρησιμοποιούσαν στην περίοδο του Μεσοπολέμου ως διδακτικό μέσο, αλλά κυρίως για κάποιες γιορτές ή εκδηλώσεις.

Τα σχολικά θεατρικά έργα της εποχής του Μεσοπολέμου, αντανακλούν όλα τα κοινωνικά και οικονομικά προβλήματα της εποχής. Έντονα είναι τα στοιχεία της οικονομικής εξαθλίωσης και της προσπάθειας για οικονομική ανάπτυξη, της ξενιτιάς, του ξεριζωμού και της προσφυγιάς, του αναλφαριθμητισμού, των κοινωνικών και ταξικών διαφορών.

Παρουσιάζονται ήθη και έθιμα της εποχής, καθώς και στοιχεία για την καθημερινότητα των ανθρώπων του Μεσοπολέμου. Τα έργα αναφέρονται κυρίως σε απλές, καθημερινές δραστηριότητες της κοινωνίας, με λίγες εξαιρέσεις, που αντανακλούν τις σκέψεις και τις συνήθειες απλών ανθρώπων. Αντανακλούν τα πάθη, τις επιθυμίες, τα συναισθήματα, για τις καταστάσεις που βιώνουν. Υπογραμμίζεται επίσης το ευρωπαϊκό πνεύμα που έχει εισέλθει στο προσκήνιο εκείνη την εποχή, προσδίδοντας στους πολίτες την ελπίδα για ανάπτυξη και για μια καλύτερη ζωή.

Τέλος, το σχολικό θέατρο, μπορεί να οργανωνόταν στα πλαίσια σχολικών φορέων και από το διδακτικό προσωπικό σε συνεργασία με τους μαθητές του εκάστοτε σχολείου, αλλά φαίνεται να αντιμετωπίζεται ως πολιτιστικό δρώμενο από την κοινωνία και όχι ως μια απλή σχολική εορτή.

Βιβλιογραφία

- Αλκηστις (Κοντογιάννη) (2012). *Το αυτοσχέδιο θέατρο στο σχολείο*. Αθήνα: Πεδίο
- Αλκηστις (Κοντογιάννη) (2012α). *Το βιβλίο της δραματοποίησης*. Αθήνα: Πεδίο
- Αλκηστις (Κοντογιάννη) (2012β). *Η δραματική τέχνη στην εκπαίδευση*. Αθήνα: Πεδίο
- Βλάχος, Α. χ.χ., «Η ελληνική κοινωνία στο Μεσοπόλεμο», στον συλλογικό τόμο Γ. Μαργαρίτης (επόπτης), *Ιστορία των Ελλήνων, Νεότερος Ελληνισμός 1910-1940*, Β΄ Έκδοση, Τόμ. ΙΕ΄, Εκδόσεις Δομή Α.Ε., Αθήνα
- Γραμματάς, Θ. & Τζαμαριάς, Τ. (2004). *Πολιτιστικές εκδηλώσεις στο σχολείο. Πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση*. Αθήνα: Ατραπός
- Γραμματάς, Θ. (1996). *Fantasyland. Θέατρο για Παιδικό και Νεανικό Κοινό*. Αθήνα: Τυπωθήτω
- Γραμματάς, Θ. (2002). *Το ελληνικό θέατρο στον 20ό αιώνα. Πολιτισμικά πρότυπα και πρωτότυπα*. Αθήνα: Εξάντας.
- Γραμματάς Θ. (2009). *Θέατρο και Παιδεία*. Αθήνα
- Γκότοβος Α. Ε. (2001). *Η λογική του Υπαρκτού Σχολείου*. Αθήνα: Gutenberg
- Δημόπουλος Κ. Ι. (1936). *Σύγχρονο Παιδικό Θέατρο*. Κατερίνη: Μακεδονικού Αγώνος
- Νεότερος Ελληνισμός 1910-1940 (χχ.). Στην *Ιστορία των Ελλήνων* (Τομ. 15, σσ. 626-657). Αθήνα: Δομή
- Λενακάκης, Α. (2004). Θεατροπαιδαγωγική επιμόρφωση και μεταμόρφωση του εκπαιδευτικού. Μια πρόκληση δημιουργικότητας στην εκπαίδευση, στο: Γκόβας, Ν. (επιμ.). *Δημιουργικότητα και Μεταμορφώσεις. Πρακτικά της 4ης Διεθνούς Συνδιάσκεψης για το Θέατρο και τις Παραστατικές Τέχνες στην Εκπαίδευση*. Αθήνα: Δίκτυο για το Θέατρο στην Εκπαίδευση, Αθήνα: Δίκτυο για το Θέατρο στην Εκπαίδευση, σσ. 110-116
- Λενακάκης, Α. (2008). Η Θεατροπαιδαγωγική ως νέο μοντέλο παρέμβασης στην Αγωγή ατόμων με εμπόδια στην ζωή και στη μάθηση, στο: Κουρκούτας Η. & Chaertier J. P. (επιμ.). *Παιδιά και έφηβοι με ψυχοκοινωνικές και μαθησιακές διαταραχές*. Αθήνα: Τοπίο, σσ. 455-470
- Λενακάκης, Α. (2012). Η Διδακτική των Τεχνών στο Δημοτικό Σχολείο, στο: Καλογρίδη, Σ./Αναστόπουλος, Χ./Δακοπούλου, Α./Κουτρομάνος, Γ./Λενακάκης, Α./Μανούσου, Ε./Παρασκευόπουλος, Μ./Πήλιουρας, Π./Σοφός, Α./Τερεζάκη, Χ. *Εκπαίδευση και Διά βίου μάθηση: Συμπληρωματικό Επιμορφωτικό Υλικό του Μείζονος Προγράμματος Επιμόρφωσης*

Εκπαιδευτικών – ΠΕ 70 – Τόμος Β. Αθήνα: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (υπό ηλεκτρονική έκδοση στο: <http://www.epimorfosi.edu.gr/>)

Λενακάκης, Α. (2012α). Οι αντιστάσεις μας στο ανοίκειο ως πρόκληση: Ευκαιρίες διαπολιτισμικής συνάντησης και επικοινωνίας μέσω Θεατροπαιδαγωγικής, στο: Ανδρουλάκης, Γ., Μητακίδου, Σ. & Τσοκαλίδου, Ρ. (επιμ.). *Σταυροδρόμι Γλωσσών & Πολιτισμών: Μαθαίνοντας εκτός σχολείου*. Πρακτικά 1ου Διεθνούς Συνεδρίου (σε ψηφιακή μορφή). Θεσσαλονίκη: Πολύδρομο, Παιδαγωγική Σχολή Α.Π.Θ., σσ. 114-128

Λενακάκης, Α. (2013). Η Θεατροπαιδαγωγική στην εκπαίδευση: Τάσεις και στάσεις. Μια έρευνα με αφορμή τα σενάρια για τη συνέντευξη των υποψηφίων σχολικών συμβούλων πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. *Παιδαγωγικά Ρεύματα στο Αιγαίο 6* (υπό ηλεκτρονική έκδοση στο: <http://www.rhodes.aegean.gr/ptde/revmata/magazine.html>)

Πολίτης Λ. (2001). *Ιστορία της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας*. Αθήνα: Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης.

Ρώτας Β. (1930). *Οδηγός για Σχολικές Παραστάσεις*. Αθήνα: Μουσικών Χρονικών

Τερζής Ν. Π. (2013). *Μελέτη της Εκπαίδευσης του Νεοελληνισμού, πριν από το Κράτος-έξω από το Κράτος-στο Κράτος*. Αθήνα: Αδελφών Κυριακίδη Α.Ε.

Φουντουκλή Φ. (1903). *Έμμετροι Παιδικαί Σκηναί μετ' Ασμάτων προς χρήσιν των Οικογενειών και Παρθεναγωγείων*. Αθήνα: Σπυρίδωνος Κουσουλίνου